

ผลการอ่านสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ต่อการเสริมสร้าง
 ความสนใจในการประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุวิทย์ วงษ์บุญมาก

20 ก.ค. 2536

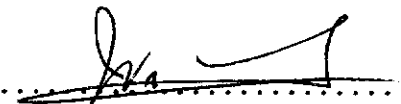
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

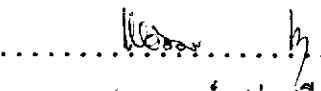
มกราคม 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

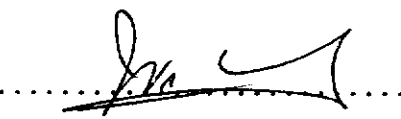
คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

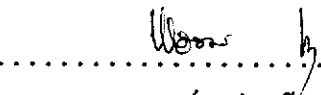
คณะกรรมการควบคุม

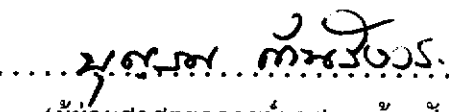
..........ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา)

..........กรรมการ
(อาจารย์เปล่งศรี เทพกฤษ))

คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา)

..........กรรมการ
(อาจารย์เปล่งศรี เทพกฤษ))

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญสม ก้านสังวร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร นีวทอง)

วันที่ 6 เดือน มกราคม พ.ศ. 2536

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำอัน
ดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์พว พันธ์เมฆา และอาจารย์เบญจศรี เทพกฤษร ที่กรุณาเป็นประธาน
และกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัยมาโดยตลอด พร้อมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์
บุญสม ก้านสังวร ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์มะเดื่อ เสมา
อาจารย์อรุณศรี กุมท ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ และคณาจารย์โรงเรียนยานนาเวศวิทยาكم โรงเรียน
กำแพงเพชรพิทยาคม ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน
การทดลองครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์วินัย อิศรธานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองลานวิทยา ที่ให้โอกาส
กับผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและอำนวยความสะดวกในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์สินาร่า เพียรเสมอ ที่อำนวยความสะดวกในการทดสอบเครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัยแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณอาจารย์สุชาติ จัตรศิรินันท์ อาจารย์อมร รักษาสิทธิ์
อาจารย์นิสรา อมรพันธุ์ อาจารย์มังกร แสนกุล อาจารย์ประมวลทรัพย์ เนียมสุม คณะครู-
อาจารย์โรงเรียนคลองลานวิทยาทุกท่าน และเพื่อน ๆ ทุกคนที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและเป็น
กำลังใจเป็นอย่างดีพร้อมกันนี้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของผู้ที่มีพระคุณและหน่วยงานต่าง ๆ อีก
จำนวนมากที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัย ซึ่งมีได้กล่าวไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณของบิดาและมารดาที่ช่วยเป็นกำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัย
ให้ศึกษาจนคว้าจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุวิทย์ วงษ์บุญมาก

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	ความหมายและโครงสร้างของความสนใจ.....	7
	ความสำคัญของความสนใจในการประกอบอาชีพ.....	10
	การวัดความสนใจ.....	13
	งานในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์.....	14
	งานด้านการจัดการสารนิเทศศาสตร์.....	19
	เพศกับความสนใจในการประกอบอาชีพ.....	21
	ประสบการณ์ทางวิชาชีพกับความสนใจในการประกอบอาชีพ.....	23
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
	งานวิจัยในประเทศไทย.....	24
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	25
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	26
	การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	26
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	27
	การดำเนินการทดลอง.....	31
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	56
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	56
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	57
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	58
	การดำเนินการทดลอง.....	58
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	61
	อภิปรายผล.....	63
	ข้อเสนอแนะ.....	66
	บรรณานุกรม.....	68
	ภาคผนวก.....	74
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	125

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ลำดับขั้นตอนพัฒนาการด้านอาชีพตั้งแต่วัยรุ่นถึงผู้ใหญ่.....	11
2	รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	27
3	แบบแผนการทดลองให้นักเรียนอ่านชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์.....	31
4	ระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ของทั้งสองโรงเรียน.....	42
5	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามโรงเรียน เพศ และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์.....	43
6	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด..	45
7	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนโรงเรียน ยานนาวาวิทยาคม.....	46
8	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนโรงเรียน กำแพงเพชรพิทยาคม.....	47
9	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์หลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ระหว่างนักเรียนโรงเรียน ยานนาวาวิทยาคม กับนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม.....	48
10	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชาย.....	49

11	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนหญิง.....	50
12	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์หลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ระหว่างนักเรียนชาย กับ นักเรียนหญิง.....	51
13	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนที่มีประสบการณ์ ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์.....	52
14	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์.....	53
15	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์หลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ระหว่างนักเรียนที่มี ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ กับ นักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์.....	54
16	คะแนนดิบจำแนกเป็นรายบุคคลของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาค่า ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	120
17	เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	122
18	เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ภายหลังจากอ่านสารนิเทศ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชายและ นักเรียนหญิง.....	123

- 19 เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ภายหลังจากอ่านสารนิเทศ
วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนที่มีประสบการณ์
ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ กับนักเรียนที่ไม่มี
ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์..... 124

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 โครงสร้างและรูปแบบของพัฒนาการด้านความสนใจ ทักษะคิด
คำนวณ และบูรณาการบุคลิกภาพ..... 9
- 2 หน้าที่ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์..... 16
- 3 การปฏิบัติงานของบรรณารักษ์เสมือนวงกลม 3 วง..... 16

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเตรียมบุคคลเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ ให้อาศัยได้อย่างเหมาะสมนั้นนับวันจะเพิ่มความจำเป็นและต้องการทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ สำหรับระยะเวลาที่เหมาะสมในการเตรียมบุคคลเพื่อประกอบอาชีพนั้น คือ ระยะเวลาที่นักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะนักเรียนในระดับนี้อยู่ในช่วงของการก่อตัวความสนใจในการประกอบอาชีพแต่ยังไม่สามารถคิดหรือตัดสินใจในการเลือกอาชีพได้อย่างรอบคอบ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจในอาชีพ และได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อให้นักเรียนได้สำรวจและรู้จักตนเอง ตลอดจนได้เรียนรู้โลกของอาชีพ (ทิพย์มาศย์ พิมพ์ศักดิ์. 2530 : 1)

การรู้จักเลือกอาชีพที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองแล้วยังเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอีกด้วย จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับนักเรียน และเป็นการตัดสินใจเพื่ออนาคต การที่นักเรียนจะตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดีนั้น ประการแรกนักเรียนต้องรู้จักตัวเองในด้านต่าง ๆ ให้อิสระเสียก่อน เป็นต้นว่า มีความสามารถเพียงใด มีความถนัดและความสนใจทางไหน มีบุคลิกเหมาะสมกับอาชีพนั้น ๆ หรือไม่ ตลอดจนมีทุนทรัพย์เพียงพอเพียงใด (ผกา บุญเรือง. 2520 : 2-3)

ปัญหาอย่างหนึ่งต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเมื่อจบการศึกษาแล้ว คือ ไม่ทราบว่าจะเลือกอาชีพอะไรดี ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพบางอาชีพเลย ประการที่สำคัญพบว่าการเลือกอาชีพของนักเรียนเป็นไปอย่างไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ต้นเหตุของปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากนักเรียนขาดข้อมูลในการเลือกอาชีพต่าง ๆ นักเรียนส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพที่เด่น ๆ เท่านั้น เช่น แพทย์ วิศวกรรมา ตำรวจ พยาบาล ฯลฯ แต่ในบางวิชาชีพนักเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจว่าเมื่อศึกษาไปแล้วสามารถประกอบอาชีพอะไรได้บ้าง นักเรียนจึงไม่มีความสนใจที่จะศึกษามากนัก เช่น วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ จากการวิจัยของศรีสมร คุณากรบัณฑิต (2524 : 64 - 65) พบว่าผู้ที่เลือกเรียนวิชาเอก

บรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู ส่วนหนึ่งเลือกเรียนเพราะตามเพื่อน ส่วนหนึ่งเลือกเรียนเพราะไม่ทราบว่าจะเลือกเรียนวิชาอะไรดี

บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาบุคคลในชาติ วิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ไม่ใช่ของใหม่ แต่ก็ไม่เก่าจนเกินไป แต่ก็มีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพนี้ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เป็นวิชาที่เป็นทั้ง "ศาสตร์" และ "ศิลป์" ร่วมกัน เพราะเป็นวิชาที่ประกอบด้วยวิชาการหลายแขนงและความรู้อันเป็นศิลปะที่จะให้ผู้ศึกษาเข้าใจวิธีการให้บริการที่ถูกต้อง รวดเร็ว นุ่มนวล และสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางานให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ที่มาใช้หรือมารับบริการ (อรพินทร์ หิรัญ. 2528 : 3)

ปัจจุบันวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ได้มีการเปิดสอนในหลายสถาบันหลายระดับการศึกษาด้วยกัน แต่พบว่ายังมีอุปสรรคทางการผลิตบรรณารักษ์และนักสารนิเทศศาสตร์ เพราะก่อนที่ผู้เรียนจะมาศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ผู้เรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์อย่างแท้จริง เมื่อจบการศึกษาแล้วจึงไม่สนใจที่จะประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของชุดิมา สัจจามันท์ ที่พบว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ส่วนหนึ่งไม่สนใจที่จะประกอบวิชาชีพบรรณารักษ์ โดยเฉพาะระดับปริญญาตรีมีบัณฑิตถึงร้อยละ 40.92 ที่ไปทำงานด้านอื่น และในระดับปริญญาโทมีมหาบัณฑิตถึงร้อยละ 13.33 ไม่ได้ทำงานโดยใช้วิชาชีพบรรณารักษ์ที่ศึกษามา (ชุดิมา สัจจามันท์. 2518 : 196)

ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะก่อนที่ผู้เรียนจะมาศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ผู้เรียนไม่ได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์อย่างแท้จริง เป็นผลทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ซึ่งหากผู้เรียนได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพก่อนที่จะมาศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วปัญหาดังกล่าวน่าจะลดลงได้มาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเพิ่มความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ด้วยการให้นักเรียนได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยใช้ชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมาใช้ใน

การเสริมสร้างความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม จังหวัดกรุงเทพมหานคร กับโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรด้าน สถานที่ตั้งของโรงเรียน เพศ, ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์, บรรณารักษ์ และครู-อาจารย์แนะแนว นำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม จำนวน 204 คน กับโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จำนวน 266 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 470 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กับโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โรงเรียนละ 20 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 สถานที่ตั้งของโรงเรียน แบ่งเป็น

3.1.1.1 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

3.1.1.2 โรงเรียนในต่างจังหวัด

3.1.2 เพศ

3.1.2.1 ชาย

3.1.2.2 หญิง

3.1.3 ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

3.1.3.1 มีประสบการณ์

3.1.3.2 ไม่มีประสบการณ์

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุมในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ทุกแง่มุมทั้งส่วนดีและส่วนเสีย ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเนื้อหาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ตามลำดับขั้นตอนของเนื้อหา มีภาพประกอบ และจัดพิมพ์เรื่องละเล่ม จำนวน 5 เล่ม โดยมีเนื้อหาแต่ละเล่มตามลำดับดังนี้

เล่มที่ 1 โลกของอาชีพและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

เล่มที่ 2 วิชาชีพครู-อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

เล่มที่ 3 วิชาชีพบรรณารักษ์

เล่มที่ 4 วิชาชีพผู้จัดการฝ่ายค้นคว้าและวิจัย

เล่มที่ 5 สรุปการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

2. ความสนใจในการประกอบอาชีพ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือความพอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยสามารถวัดได้จากการตอบแบบสำรวจ

ความสนใจในการประกอบอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หมายถึง วิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารนิเทศ การรวบรวมหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุด โดยใช้ความรู้ทางวิชาชีพ จัดดำเนินงานเพื่อให้หนังสือและสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่พร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. 2521 : 38) ซึ่งงานในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ประกอบด้วยงานเทคนิค ได้แก่ การจัดหาหนังสือ การจัดหมู่หนังสือ และทำบัตรรายการ งานบริการ ได้แก่ ยืม - คืนหนังสือ บริการด้านการค้นคว้า ฯลฯ งานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ จัดทำอนุสารเกี่ยวกับกิจกรรมห้องสมุด และงานบริหารและธุรการ ได้แก่ การดูแลควบคุมการทำงาน การเบิกจ่ายเงิน เป็นต้น

สำหรับงานในวิชาชีพสารนิเทศศาสตร์นั้น คีบอนส์และคณะ (Debons and others. 1981) กล่าวว่า เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของข้อมูล (Content) เพื่อให้ผู้รับ นำข้อมูลและสารนิเทศไปใช้ในการสร้างความรู้และนำความรู้นั้นไปใช้ได้ และยังแบ่งงานด้านสารนิเทศออกเป็น 6 กลุ่ม คือ

3.1 การจัดการสารนิเทศ ได้แก่ งานวางแผนในการพัฒนา ประสานงาน และควบคุมขั้นตอนของระบบสารนิเทศ รวมถึงการควบคุมทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการทำงาน

3.2 การประสานงานปฏิบัติการทางสารนิเทศ ได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลความรู้และผู้ใช้โดยทำงานเกี่ยวกับการติดตั้ง ปฏิบัติการ บำรุงรักษา และควบคุมระบบสารนิเทศตลอดจนเครื่องและการประมวลผล

3.3 งานด้านระบบสารนิเทศ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาทางระบบสารนิเทศ ออกแบบ ปฏิบัติและประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหา

3.4 งานในฐานะคนกลาง (Information Intermediaries) ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้ใช้และแหล่งสารนิเทศ เพื่อที่จะให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารนิเทศและได้รับตามที่ต้องการ

3.5 งานเกี่ยวกับทฤษฎีทางสารนิเทศ ได้แก่ วางทฤษฎี กำหนดคณูเกณฑ์ ประชุมทางสารนิเทศ

3.6 งานสอนและมีกอบรมผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสารนิเทศ

4. โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาคม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

5. โรงเรียนในต่างจังหวัด หมายถึง โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนชายและหญิงสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนยานนาวาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร กับโรงเรียน กำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร

7. ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หมายถึง การได้เคยศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือช่วยงานห้องสมุดหรือเคยเป็นสมาชิกชมรมห้องสมุด ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หมายถึง ผู้ที่เคยกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าว ส่วนผู้ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หมายถึง ผู้ที่ไม่เคยกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวเลย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์แล้ว มีความสนใจเพิ่มขึ้น

2. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนต่างโรงเรียนกัน แตกต่างกัน

3. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ระหว่างนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิงแตกต่างกัน

4. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ต่างกัน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นดังนี้

1. ความหมายและโครงสร้างของความสนใจ
2. ความสำคัญของความสนใจในการประกอบอาชีพ
3. การวัดความสนใจ
4. งานในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
5. งานด้านการจัดการสารนิเทศศาสตร์
6. เพศกับความสนใจในการประกอบอาชีพ
7. ประสบการณ์ทางวิชาชีพกับความสนใจในการประกอบอาชีพ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการประกอบอาชีพ

ความหมายและโครงสร้างของความสนใจ

1.1 ความหมาย

ความสนใจ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Interest และได้มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความไว้หลายประการ ดังนี้

วัชร ทรัพย์มี (2523 : 56) ได้ให้ความหมายของความสนใจว่า ความสนใจ คือ ความรู้สึกจูงใจ อยากรู้ อยากเห็น อยากกระทำการสิ่งใดสนใจ

สวนา พรพัฒน์กุล (2525 : 70 - 71) ความสนใจ คือ ความพอใจในการที่จะกระทำการกิจกรรมต่าง ๆ หรือความใฝ่เอียงที่จะแสวงหาและเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ หรือความใฝ่เอียงที่จะแสวงหาและเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งนั่นเอง

คิวอี้ (Dewey. 1979 : 57) กล่าวว่า ความสนใจ คือ ความรู้สึกชอบหรือความพอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิดใดความคิดหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับกู๊ด (Good. 1959 : 66) ที่ได้ให้ความหมายว่า ความสนใจ คือ ความรู้สึกที่เราแสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

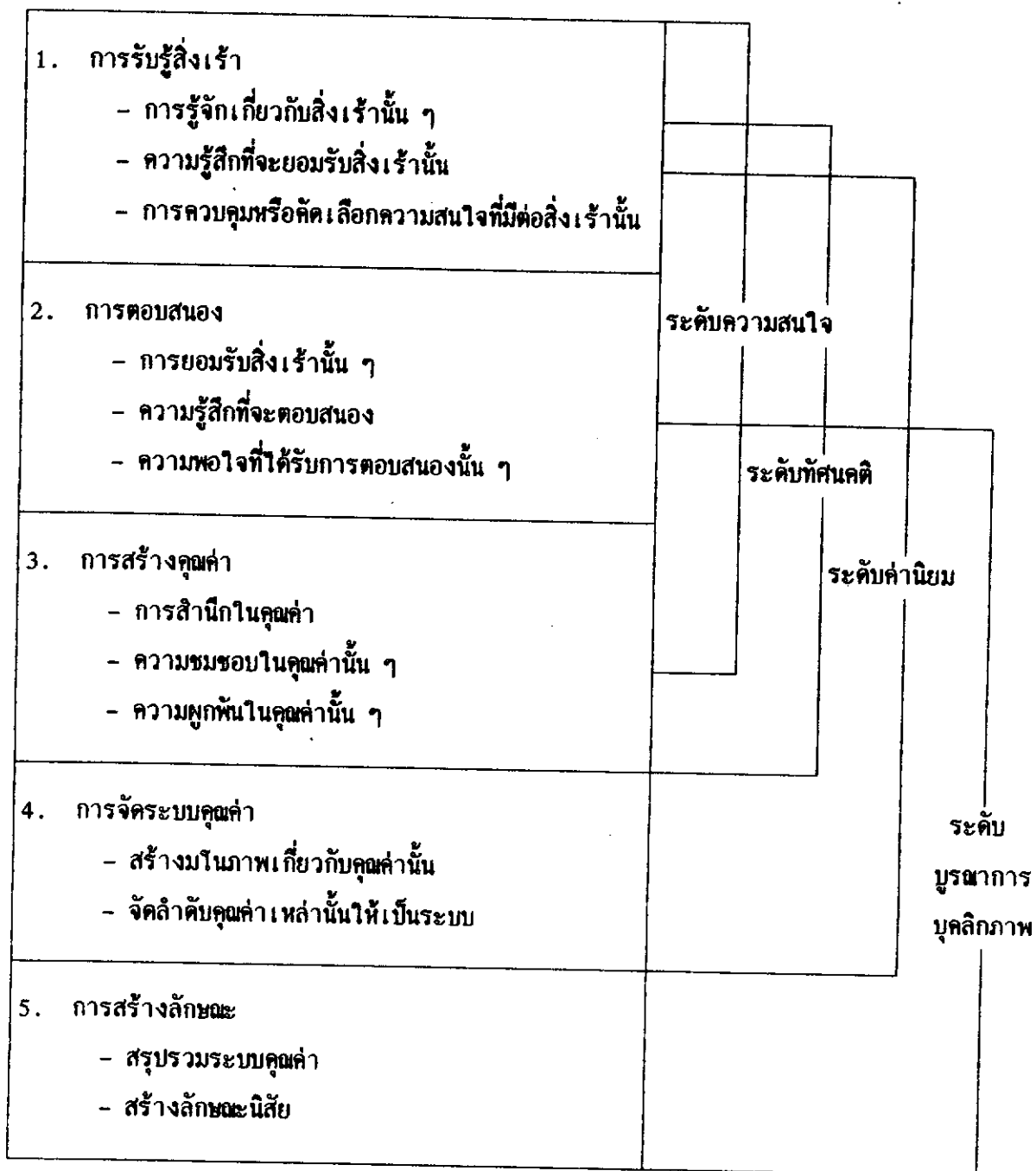
คมเพชร จัตรสุภกุล (2521 : 104) ได้กล่าวถึงความสนใจในการประกอบอาชีพว่าเป็นความรู้สึกที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่ง ซึ่งจะกระตุ้นให้บุคคลนั้นเลือกหรือกระทำในอาชีพที่เขาชอบ

ในที่สุดเขาก็จะบรรลุถึงจุดหมายของการประกอบอาชีพตามที่ตั้งเอาไว้

จากคำจำกัดความของคำว่า ความสนใจและความสนใจในการประกอบอาชีพที่นักจิตวิทยา และนักการศึกษา ได้กล่าวไว้จึงสามารถสรุปได้ว่า ความสนใจในการประกอบอาชีพ หมายถึง สภาพที่บุคคลรู้สึกมีจิตใจจดจ่อต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่งอันจะทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเลือกประกอบ กิจกรรมหรืออาชีพนั้น ๆ เป็นพิเศษในอนาคต

1.2 โครงสร้างของความสนใจ

โครงสร้างของความสนใจนั้นมีโครงสร้างคล้ายคลึงกับทัศนคติ และค่านิยม ซึ่งบลูมและคณะ (Bloom and others. 1971 : 459 - 460) ได้อธิบายโครงสร้างและรูปแบบของพัฒนาการด้าน ความรู้สึกต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงโครงสร้างและรูปแบบของพัฒนาการด้านความสนใจ ทัศนคติ ค่านิยม และบูรณาการบุคลิกภาพ

จากโครงสร้างดังกล่าว จะเห็นว่าความสนใจเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูล ความรู้สึกที่จะยอมรับ การยอมรับ ความรู้สึกที่จะตอบสนอง ความพอใจที่ได้รับ การตอบสนอง และความชมชอบในคุณค่า ซึ่งเมื่อเริ่มความผูกพันในคุณค่า เข้าไปอีกขั้นหนึ่ง ระดับความสนใจนั้นจะพัฒนาเป็นทัศนคติและเมื่อพัฒนาต่อไปอีกจะ เปลี่ยนเป็นค่านิยมและบูรณาการเป็นบุคลิกภาพในที่สุด ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพ เป็นกระบวนการที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันโดยมีจุดเริ่มต้นที่ความสนใจ และจรรยา สุวรรณทัต (2526 : 24-36) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องความสนใจ ได้แสดงข้อเท็จจริงบางประการดังนี้

1. แบบฉบับของความสนใจของคนเราจะพัฒนาและพอตรวจสอบได้เมื่อบุคคลมีอายุประมาณ 15 - 16 ปี
2. คนเราจะมี ความสนใจที่ชัดเจนดีพอสมควรในระหว่างอายุ 16 - 25 ปี ซึ่งหมายความว่า ความสนใจของเราเกิดขึ้นก่อนที่บุคคลจะมีโอกาสได้ประสบการณ์อันกว้างขวางเกี่ยวกับอาชีพ
3. แบบสำรวจความสนใจไม่สามารถจะทำนายความสำเร็จในงานอาชีพของคนได้ ยกเว้นอาชีพบางสาขา อย่างไรก็ดี บุคคลที่ได้คะแนนสูงในอาชีพใดมักจะทำอาชีพนั้นได้นานกว่าบุคคลที่ได้คะแนนต่ำในสาขาที่ตนทำอยู่
4. มีบุคคลจำนวนมากที่มีความพึงพอใจในการทำงานชนิดใดก็ได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นมีความสามารถในด้านต่าง ๆ มีประสบการณ์ และความสนใจในงานนั้น
5. อาชีพที่มีสิ่งจูงใจให้ผู้ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในงานที่ทำ สามารถตรวจสอบได้จากแบบสำรวจความสนใจ
6. ความสนใจที่วัดได้ สะท้อนให้เห็นความต้องการคุณค่าและแรงจูงใจของบุคคล

ความสำคัญของความสนใจในการประกอบอาชีพ

ความสนใจในการประกอบอาชีพมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลมาก กล่าวคือ ความสนใจต่างจากคุณลักษณะอื่นตรงที่ความสนใจมิใช่ลักษณะประจำที่คงทนแน่นอน แต่จะเปลี่ยนไปตามวัย ความรู้สึกนึกคิด หรือความต้องการ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม สิ่งล่อใจและค่านิยม ความสนใจอาจเกิดขึ้นในขณะหนึ่งแล้วหมดสิ้นไป หรืออาจเกิดขึ้นแล้วกลายเป็นคุณลักษณะประจำตัวไปนาน ๆ ก็ได้ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับและเชื่อกันโดยทั่วไปว่า เมื่อเด็กเจริญเติบโตถึงวัยหนึ่งที่มีวุฒิภาวะแล้ว ความสนใจ

เกี่ยวกับอาชีพนั้นก็จะเกิดขึ้นอย่างมั่นคง (สวัสดี เรื่องฉาย. 2519 : 77) และถ้าบุคคลมีความสนใจในการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งแล้วก็จะเกิดแรงผลักดันที่กระตุ้นให้กระทำการหรือมีความโน้มเอียงที่จะกระทำในสิ่งที่ตนเองรู้สึกชอบมากกว่าสิ่งอื่น ๆ การที่ตนได้มีโอกาสทำงานที่ตนชอบหรือมีความสนใจย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจและรักงานในอาชีพนั้น ความสนใจจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จไปด้วยดี แต่ถ้าบุคคลใดไม่มีความสนใจในอาชีพใดแล้ว เจตคติที่ดีต่ออาชีพนั้นก็ย่อมจะมีอยู่น้อยตามมา และมักจะมีความรู้สึกลำบากเหน็ดเหนื่อยในอาชีพที่ตนไม่ชอบไปด้วย (สุจิต เพล่าสุนทร. 2513 : 43)

ความสนใจในอาชีพเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่ความสนใจในการดำรงชีวิต หรือการหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่าย (สุชา จันทรเอม และสุรางค์ จันทรเอม. 2523 : 99) จัดว่าเป็นองค์ประกอบด้านตัวบุคคลที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเลือกอาชีพ เพราะความสนใจที่เกิดขึ้นจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำการโดยแสดงถึงแนวโน้มเอียงที่บุคคลเลือกหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าสิ่งอื่น

วัชร ทรัพย์มี (2523 : 31) ได้กล่าวว่า ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และจะมีผลต่อการที่เขามีความบากบั่นในการประกอบอาชีพนั้นมากหรือน้อยเพียงใด ความสนใจในอาชีพนั้นมีมาตั้งแต่แรกเกิดแล้ว และค่อยพัฒนาต่อมาตามลำดับ จนมีความมั่นคง แน่นอน จะเห็นได้ชัดเจนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ดังแสดงขั้นตอนพัฒนาการด้านอาชีพไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 ลำดับขั้นตอนพัฒนาการด้านอาชีพตั้งแต่วัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่

วัย	ช่วงอายุ	ขั้นตอนพัฒนาการด้านอาชีพ
วัยรุ่นตอนต้น	14 - 18 ปี	การก่อตัวของความสนใจในอาชีพ
วัยรุ่นตอนกลาง	18 - 21 ปี	การพัฒนาความสนใจในอาชีพที่เฉพาะเจาะจง
วัยผู้ใหญ่ตอนต้น	25 - 30 ปี	การประกอบอาชีพที่ถาวร
วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	30 - 35 ปี	การสร้างความก้าวหน้าและความมีเกียรติในอาชีพที่ตนประกอบ

นอกจากนี้กินซเบิร์ก (Ginzberg. 1966 : 47 - 57) ได้ให้ความสนใจเป็นขั้นแรกของการเลือกประกอบอาชีพโดยพิจารณาจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจใน 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นความสนใจ (Interest Stage) จะเกิดขึ้นระหว่างอายุ 11-12 ปี การเลือกอาชีพจะอยู่ในรูปของความสนใจและจะสัมพันธ์กับความปรารถนาในระยะเพื่อฝัน อาจตั้งคำถามว่าสนใจอาชีพอะไร หรืออยากจะทำอะไร เป็นต้น
2. ขั้นคำนึงถึงความสามารถ (Capacity Stage) จะเกิดขึ้นระหว่างอายุ 12 - 14 ปี โดยการประเมินตนเองว่าสามารถทำอะไรได้ดีกว่าผู้อื่นบ้าง
3. ขั้นคำนึงถึงค่านิยม (Value Stage) จะเกิดขึ้นระหว่างอายุ 15 - 16 ปี เริ่มที่จะเรียนรู้ว่าค่านิยมของเรามีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ
4. ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition Stage) จะเกิดขึ้นระหว่างอายุ 17 - 18 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยเริ่มมีการนำเอาความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมของตนเองมาพิจารณาเลือกอาชีพ มีการวางแผนบ้าง แต่ยังไม่เป็นการตัดสินใจที่แน่นอน

จากทฤษฎีดังกล่าวพบว่า เยาวชนที่มีอายุ 17 - 18 ปี หรือนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เริ่มก่อตัวของความสนใจในอาชีพแล้ว ดังนั้นการเสริมสร้างความสนใจในการประกอบอาชีพแก่นักเรียนในระดับนี้จึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาการเลือกอาชีพในอนาคตของนักเรียนได้อีกแนวทางหนึ่ง

นอกจากนี้ซูเปอร์ (Super. 1957 : 221) ยังได้แบ่งความสนใจในอาชีพออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ความสนใจที่แสดงออก (Expressed Interest) เป็นความสนใจด้านอาชีพที่แสดงออกมาเป็นคำพูดหรือการกระทำ
2. ความสนใจที่ปรากฏออกมาอย่างชัดเจน (Manifest Interest) เป็นความสนใจที่สามารถพิจารณาได้จากการที่เด็กสามารถแสดงออกโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่เขาส่งใจอย่างชัดเจน และอาจมีกิจกรรมอื่นส่งเสริมให้ทราบว่าเขาส่งใจอย่างจริงจัง
3. ความสนใจที่แสดงออกโดยตอบสนองคำถามเกี่ยวกับอาชีพ (Inventoried Interest) การที่จะทราบความสนใจประเภทนี้ได้ จะต้องใช้การสำรวจโดยใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจ
4. ความสนใจที่แสดงออกจากการถูกทดสอบ (Tested Interest) ซึ่งจะต้องอาศัยข้อสอบที่เป็นปรนัย (Objective) จึงสามารถวัดได้

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในอาชีพดังกล่าวนี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกอาชีพของบุคคลว่า บุคคลจะเลือกอาชีพอะไรนั้นขึ้นอยู่กับความสนใจ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้กระทำหรือไม่กระทำในสิ่งนั้น รวมทั้งทำให้ทราบลักษณะของการพัฒนาความสนใจในอาชีพของบุคคลว่า เริ่มก่อตัวความสนใจในอาชีพเมื่ออายุ 14 - 18 ปี ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการทดลองเพิ่มความสนใจในการประกอบอาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีอายุประมาณ 17 - 18 ปี โดยใช้ชุดสารนิเทศเสริมสร้างความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ เพื่อพัฒนาเป็นอาชีพที่มั่นคงต่อไป

การวัดความสนใจ

เนื่องจากความสนใจเป็นแรงผลักดันอันหนึ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา ดังนั้นในการวัดความสนใจของบุคคลก็ต้องวัดหรือประเมินจากการแสดงออกของบุคคลนั้น เรื่องการวัดความสนใจสามารถอธิบายแนวความคิดไว้ 3 ประการ (ไพฑูรย์ เวทการ. 2528 : 24 - 15)

1. ความสนใจอาจแสดงให้เห็นโดยคำพูด
2. เราอาจทราบความสนใจได้ด้วยการพิจารณาแนวโน้มทั่วไปต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเข้าร่วมเป็นหมวดหมู่
3. เราอาจพิจารณาความสนใจของบุคคลจากคะแนนที่บุคคลนั้นทำได้จากแบบสำรวจความสนใจสำหรับเจเกอร์และโฟรลิก (Jager and Froehlich. 1947 : 12-14) ได้อธิบายเรื่องการวัดความสนใจไว้ดังนี้ คือ

1. สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. พิจารณาความสนใจต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลแสดงออกมา
3. ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลแสดงออกมา
4. ใช้แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory) วัดโดยตรง

จะเห็นได้ว่าการวัดความสนใจของบุคคลมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน การที่จะเลือกใช้วิธีใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา สำหรับการวัดความสนใจโดยทั่วไปแล้วนิยมวัดโดยใช้แบบสำรวจ - โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดความสนใจในอาชีพนั้นนิยมมาก เพราะเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ง่ายและทำนายความสนใจได้ค่อนข้างใกล้เคียง

งานในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

งานต่าง ๆ ของห้องสมุดที่บรรณารักษ์ปฏิบัติเป็นประจำ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ตามลักษณะของงาน คือ (ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญพจน์. 2522 : 87 - 144)

1. งานเทคนิค หมายถึง งานที่ต้องใช้ความรู้ทางวิชาการ และวิธีการบางอย่างในการปฏิบัติโดยเฉพาะ สำหรับงานเทคนิคของห้องสมุดซึ่งเป็นงานที่สำคัญยิ่งนั้น ต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ในทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์หรือได้รับการฝึกฝนอบรมทางด้านนั้น ๆ มาโดยเฉพาะเป็นผู้ปฏิบัติงาน กิจกรรมของห้องสมุดจึงจะดำเนินไปได้ด้วยดี งานเทคนิคของห้องสมุดได้แก่ งานด้านการเลือกงานด้านการจัดหา งานด้านการเตรียม งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำบัตรรายการ การจัดเรียงหนังสือขึ้นชั้น การระวางรักษาหนังสือ งานซ่อมหนังสือ การสำรวจหนังสือ

2. งานบริการของห้องสมุด หมายถึง การจัดบริการ และหาวิธีต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกและชักจูงใจให้บุคคลมาใช้บริการ เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ความเพลิดเพลินจากหนังสือ สิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุทุกประเภทที่มีอยู่ในห้องสมุด

งานบริการจัดว่าเป็นหัวใจของงานห้องสมุด เพราะเกี่ยวกับผู้ใช้โดยตรงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียน ครู และอาจารย์มาใช้ห้องสมุดมากขึ้น ช่วยให้การเรียนการสอนดีขึ้น และเป็น การประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารโรงเรียนและบุคคลภายนอกเห็นความสำคัญของห้องสมุด การจัดห้องสมุดจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากผลสำเร็จของบริการที่ห้องสมุดแต่ละแห่งได้จัดขึ้นเป็นอันดับแรก งานบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด เช่น การจัดหนังสือ สิ่งพิมพ์ และทัศนวัสดุให้สะดวกแก่การใช้ บริการให้ยืม บริการหนังสือจองหรือสำรอง บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำ การใช้ห้องสมุด บริการแนะแนวและส่งเสริมการอ่าน บริการจัดทำรายชื่อหนังสือ

3. งานบริหาร ธุรการและงานอื่น ๆ

3.1 งานบริหารงานห้องสมุดก็เช่นเดียวกับการบริหารงานทั่ว ๆ ไป ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีทั้งประสบการณ์ ศิลปะ และความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหาร จึงจะทำให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นบรรณารักษ์ซึ่งจะต้องทำหน้าที่บริหารงานในห้องสมุดด้วย จึงควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารงาน เพื่อจะได้นำความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ไปใช้ในการบริหารงานห้องสมุด องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารทุกชนิดมี 4 อย่างด้วยกัน คือ คนหรือบุคลากร (Man) เงินหรืองบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) การจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร (Management)

3.2 งานธุรการของห้องสมุด หมายถึง งานอื่น ๆ นอกจากงานทางด้านเทคนิค และงานบริการที่กล่าวมาแล้ว งานธุรการที่สำคัญอย่างหนึ่งของห้องสมุด คือ งานสารบรรณ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับหนังสือ นับตั้งแต่การคิด ร่าง เขียน แต่ง พิมพ์ จัด จำ ทำสำเนา ส่ง-รับ บันทึก ย่อเรื่อง สั่งการ ตอบ เก็บเข้าที่และค้นหา งานต่าง ๆ เหล่านี้บรรณารักษ์ควรศึกษาให้เข้าใจ งานสารบรรณที่บรรณารักษ์ควรทราบมีดังนี้ ชนิดและแบบหนังสือราชการ การใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้าย การร่าง การพิมพ์ และการเสนอหนังสือ การทำสำเนา การบันทึกข้อความ การใช้ของหนังสือราชการ

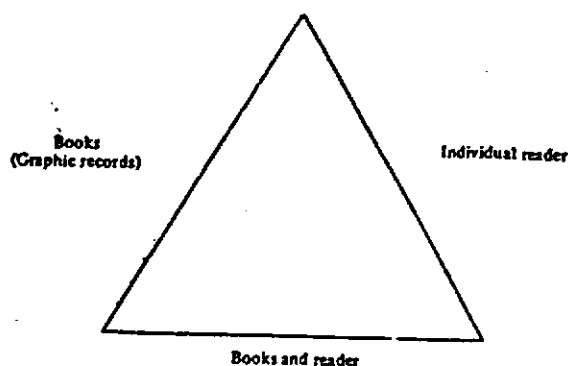
3.3 งานอื่น ๆ ของห้องสมุด เช่น งานประชาสัมพันธ์ การทำสถิติต่าง ๆ ของห้องสมุด เป็นต้น

หน้าที่ของห้องสมุดและบรรณารักษ์

ห้องสมุดเป็นแหล่งสะสมบันทึกความรู้ความคิดที่มีคุณค่าของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งโสตทัศนวัสดุต่าง เช่น เทป แผ่นเสียง फिल्मภาพยนตร์ फिल्मสตริป สไลด์ และวัสดุย่อยส่วนชนิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยสืบทอดความรู้ของมนุษย์ โดยมีบรรณารักษ์ผู้ได้รับการศึกษาอบรมในด้านบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการเพื่อสื่อสารความรู้ ความคิดมายังผู้ใช้ให้ได้รับความคิดใหม่ ๆ

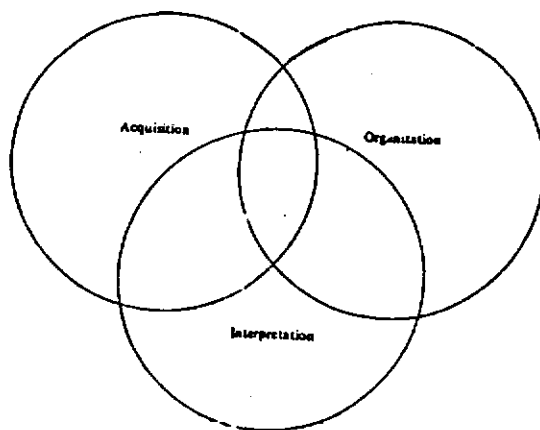
ในฐานะที่ห้องสมุดเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่สะสมสืบทอดและเผยแพร่มรดกทาง การศึกษา วัฒนธรรม ตลอดจนวิทยาการใหม่ ๆ ให้แก่สังคม ดังนั้นห้องสมุดทั่ว ๆ ไปจะทำหน้าที่ ที่สำคัญ คือ ให้การศึกษาทั่วไป ช่วยเหลือในการค้นคว้าวิจัยของผู้เชี่ยวชาญให้บริการทางด้าน ข่าวสารต่าง ๆ ให้ความจริงใจ ให้ความบันเทิงในทางที่เป็นประโยชน์ ช่วยให้เกิดความเข้าใจ ในเพื่อนมนุษย์ด้วยกันดีขึ้น ช่วยให้คนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยสร้างนิสัยและส่งเสริม การอ่าน ช่วยจัดปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในสังคม ห้องสมุดจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับบุคคลที่มาดำเนินงานในห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรณารักษ์ซึ่งมีหน้าที่สำคัญ คือ เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ความคิดต่าง ๆ ให้แก่สังคม โดยอาศัย หนังสือ สิ่งพิมพ์ และวัสดุการศึกษา ต่าง ๆ ในห้องสมุดเป็นเครื่องมือ

เชิยรา (Shera. 1954 : 378) ได้กล่าวว่า หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของบรรณารักษ์ก็คือ การให้บริการผู้ใช้ และได้เปรียบเทียบความรับผิดชอบของบรรณารักษ์นั้นเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านหนึ่ง เป็นหนังสือและเอกสารต่าง ๆ อีกด้านหนึ่งเป็นผู้ใช้ ส่วนเส้นฐานเป็นเส้นร่วมของหนังสือและผู้ใช้ หน้าที่ของบรรณารักษ์จะเน้นตรงเส้นฐานนี้เอง คือ เป็นสื่อกลางที่พยายามจะให้ผู้ใช้หรือประชากรในสังคมได้รับความรู้หรือข้อสนเทศต่าง ๆ มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงหน้าที่ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์

ส่วนการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์เปรียบเสมือนวงกลม 3 วง ที่สัมพันธ์กัน ดัง
แผนภาพ

ภาพประกอบ 3 แสดงการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์เสมือนวงกลม 3 วง

วงที่ 1 Acquisition หมายถึง การจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์และวัสดุการศึกษาต่าง ๆ ในแต่ละสาขาวิชาให้สมบูรณ์เพื่อสนองความต้องการ ความสนใจและรสนิยมของผู้ใช้

วงที่ 2 Organization เกี่ยวกับการจัดวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุดให้สามารถค้นหาได้ง่าย การจัดเตรียมเครื่องช่วยค้นต่าง ๆ ทั้งที่จัดหามาได้และที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเอง รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถค้นหาหรือเรียกใช้สารสนเทศต่าง ๆ (Information Retrieval) ตามที่ผู้ใช้ต้องการได้รวดเร็ว

วงที่ 3 Interpretation เป็นการกระทำเพื่อให้ผู้ใช้และหนังสือได้พบกัน คือให้ผู้ใช้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการนั่นเอง ซึ่งจะไม่สามารถกระทำได้อำนาจงานของวงกลมทั้ง 2 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ฉะนั้นหน้าที่สำคัญของห้องสมุดและบรรณารักษ์ก็คือ การเก็บรวบรวมสารสนเทศทั้งหลายที่บันทึกในรูปแบบต่าง ๆ กัน พร้อมทั้งมีการจัดการให้สะดวกในการค้นหาหรือเรียกใช้สารสนเทศเหล่านั้นด้วย และบรรณารักษ์จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางให้ผู้ใช้ได้รับความรู้หรือสารสนเทศต่าง ๆ จากห้องสมุด

คุณสมบัติของบรรณารักษ์

ก. คุณสมบัติด้านความรู้พื้นฐาน

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีนโยบายการแบ่งระดับบรรณารักษ์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ บรรณารักษ์ระดับอาชีพ (Professional Librarians) คุณสมบัติด้านพื้นฐานความรู้ของบรรณารักษ์ระดับอาชีพ ถือเอาผู้ที่มีวุฒิปริญญาโททางวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นอย่างต่ำจึงจะได้ชื่อว่าเป็นบรรณารักษ์ระดับอาชีพ ส่วนผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ หรือปริญญาตรีสาขาอื่นควบกับประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดมาไม่ถึงระดับปริญญาโท เรียกว่าบรรณารักษ์ผู้ช่วย (Library Associates) (พัชร ม้วนฉี. 2517 : 279 - 282)

ฮัทชินส์ (Hutchins. 1966 : 36) กล่าวว่าผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นบรรณารักษ์ต้องเป็นผู้ที่ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรทางวิชาบรรณารักษศาสตร์และต้องมีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

รัญจวน อินทรกำแหง (2517 : 17) กล่าวว่าคุณสมบัติพื้นฐานความรู้ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนว่า ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ หมายถึงผู้ที่ได้รับปริญญาดริในสาขาต่าง ๆ และศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก เช่น อักษรศาสตรบัณฑิต ศิลปศาสตรบัณฑิต มนุษยศาสตรบัณฑิต

2. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร การสอน นโยบายการศึกษา นโยบายของโรงเรียน และการศึกษาทั่วไปด้วย

อัมพร บัณฑิต และนนทนา เพือกพ่อง (2516 : 46, 205 - 208) กล่าวว่า บรรณารักษ์ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในสาขาใดสาขาหนึ่งที่ห้องสมุดนั้นรับใช้อยู่ อย่างน้อยระดับปริญญาดริ และต้องมีความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างน้อยระดับปริญญาดริด้วย แต่ถ้าเป็นห้องสมุดวิทยาลัย หรือห้องสมุดมหาวิทยาลัยแล้วบรรณารักษ์ควรมีความรู้ระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกทางบรรณารักษศาสตร์ จึงจะเหมาะสม

ข. คุณสมบัติทั่วไปของบรรณารักษ์

งานในวิชาชีพบรรณารักษ์เป็นงานที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากงานวิชาชีพอื่น ๆ คือ มีทั้งงานทางด้านวิชาการและธุรการ ทั้งต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับหนังสือและวัสดุทัศนวัสดุให้แก่กลุ่มคนที่สนใจวิชาการ การค้นคว้าและความบันเทิงใจ บรรณารักษ์จึงต้องทำงานหนักและต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

วอลเลซ (Wallace. 1963 : 27 - 35) กล่าวว่าผู้ที่จะเป็นบรรณารักษ์ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นผู้รักหนังสือและการอ่าน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้ตนรู้จักหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุด นอกจากนั้นควรเป็นผู้มีระเบียบและความแม่นยำ เพื่อจะได้จัดหนังสือและวัสดุทัศนวัสดุในห้องสมุดให้เป็นระเบียบ และใช้ความจำที่แม่นยำหยิบหนังสือมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว
2. เป็นผู้รู้จักและเข้าใจความต้องการของสังคมซึ่งประกอบด้วยผู้อื่นแต่ละกลุ่มและภูมิหลังต่าง ๆ กันว่าต้องการหนังสือ เอกสาร หรือวัสดุอุปกรณ์ประเภทใด ไม่ว่าจะเป็นบรรณารักษ์ฝ่ายเทคนิค ฝ่ายบริการ หรือฝ่ายบริหาร นอกจากนั้นควรมีความสนใจในบุคคลอื่น ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีอารมณ์ขัน
3. เป็นผู้รู้จักวิธีให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงหลักว่า "หนังสือที่เหมาะสมกับผู้อ่านที่เหมาะสมในเวลาที่เหมาะสม" (The right book the right man at the right time) ช่วยเหลือผู้มาใช้บริการให้ได้มากที่สุดจะทำให้ผู้ใช้เข้าใจงานบรรณารักษคดีขึ้น ซึ่งคนส่วนมากมักกล่าวว่า "วิชาชีพบรรณารักษ์เป็นวิชาชีพที่ไม่มีความสำคัญ" ผู้ที่เคยเข้าร่วมงานเท่านั้นจึงจะรู้ว่างานบรรณารักษ์เป็นงานที่ละเอียดและยากลำบาก

นันทนา เพือกทองคำ (2514 : 10 - 12) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติบรรณารักษ์ที่ดีว่า

1. มีความรู้ในวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่งที่ห้องสมุดนั้นให้บริการอย่างน้อยขั้นปริญญาตรี และจะต้องมีความรู้ทางด้านวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วย เพื่อให้ห้องสมุดนั้น ๆ ได้มีโอกาสสนองความต้องการทางด้านวิชาการอย่างเต็มที่ และขณะเดียวกันก็มีความสามารถในการบริหารงานห้องสมุดให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วย
2. สนใจแสวงหาความรู้อยู่เสมอโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ใหม่ ๆ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลก
3. มีใจรักหนังสือและมีความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดหนังสือ
4. มีความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์อันดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนได้ทุกประเภท ทุกเพศ ทุกวัย
5. ประกอบด้วยความละเอียด ประณีต อดทน และมีสุขภาพดี เพราะงานห้องสมุดเป็นงานที่ต้องใช้คนที่มีความละเอียดประณีต เช่น การจัดหมู่หนังสือ การทำบัตรรายการ การเรียงบัตรรายการ และการเขียนสันหนังสือ ทั้งหมดนี้เป็นงานที่ต้องทำต่อเนื่องจนแทบไม่มีเวลาหยุดอีกด้วย
6. เป็นคนมีระเบียบวินัยดี เพราะห้องสมุดที่คึกคักจะต้องมีระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ผู้ใช้ห้องสมุดจะต้องปฏิบัติตาม บรรณารักษ์จึงต้องเป็นคนมีระเบียบเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใช้ห้องสมุดด้วย
7. เป็นคนมีน้ำใจ เป็นนักประชาธิปไตย รู้จักวางตนเป็นกลาง ไม่โน้มเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะในการเลือกวัสดุและสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุด
8. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
9. เป็นคนมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีกิริยาวาจาสุภาพ
10. มีบุคลิกทั่วไปดี เช่น แต่งกายสะอาดเรียบร้อย

งานด้านการจัดการสารสนเทศศาสตร์

แมคลิป (Machlup. 1962 : 44 - 50) ได้ให้นิยามกลุ่มผู้ทำงานด้านการผลิตความรู้โดยรวมไปถึงกลุ่มบุคคลที่มีกิจกรรมทางด้านการผลิตและบริการสารสนเทศว่าเป็นผู้ทำงานด้านสารสนเทศทั้งสิ้น กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ กิจกรรมทางการศึกษา กิจกรรมทางด้านสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การสื่อสารและอุปกรณ์การสื่อสาร การบริการทางคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ สรุปได้ว่าผู้ทำงาน

ด้านสารสนเทศก็คือ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการผลิต การถ่ายทอด และการสร้างความรู้ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความรู้ชนิดใด ได้อย่างไรและมีคุณภาพอย่างไร รวมถึงการให้สารสนเทศทั้งที่เป็นการให้โดยตรงหรือผ่านเครื่องมือ การมองเห็น การฟังหรือได้รับด้วยประสาทสัมผัสอื่น ๆ โดยมีขอบเขตตั้งแต่การถ่ายทอดสารสนเทศรวมถึงการผลิตความรู้ใหม่ และได้แบ่งลักษณะงานด้านสารสนเทศออกเป็น 5 ชนิด คือ

1. งานวิจัยและพัฒนา
2. กิจกรรมทางการศึกษา
3. การสื่อสารและสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ วิทยุและโทรทัศน์ งานศิลปะและความบันเทิง
4. เครื่องจักรทางสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรสาร เครื่องมือ เครื่องใช้อื่น ๆ ในสำนักงาน
5. การบริการทางสารสนเทศ เช่น ห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศ หน่วยงานด้านสารสนเทศของรัฐบาล สำนักงานทนายความ สถาบันการเงิน ฯลฯ

ดีบอนส์และคณะ (Debons and others. 1981) อธิบายลักษณะงานด้านสารสนเทศโดยไม่รวมงานที่นำสารสนเทศมาสังเคราะห์อย่างลึกซึ้ง เช่น นำมาผลิตสารสนเทศ ได้แก่ ทนายความ ผู้เขียนหนังสือ นักการศึกษา นักวิจัย ฯลฯ และให้คำจำกัดความของงานด้านสารสนเทศว่า ลักษณะงานด้านนี้จะแตกต่างไปจากงานในอาชีพอื่น ๆ โดยเป็นงานเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของข้อมูล เพื่อให้ผู้รับนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการสร้างความรู้และนำความรู้นั้นไปใช้ได้ นอกจากนี้ได้แบ่งกลุ่มงานด้านสารสนเทศเป็น 6 กลุ่ม คือ

1. การจัดการสารสนเทศ ได้แก่ งานวางแผนในการพัฒนา ประสานงาน และควบคุมขั้นตอนของระบบสารสนเทศ รวมถึงการควบคุมทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการทำงาน
2. การประสานงานปฏิบัติการทางสารสนเทศ ได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลความรู้ และผู้ใช้โดยทำงานเกี่ยวกับการติดตั้ง ปฏิบัติการ บำรุงรักษา และควบคุมระบบสารสนเทศตลอดจนเครื่องและการประมวลผล
3. งานด้านระบบสารสนเทศ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาทางระบบสารสนเทศออกแบบปฏิบัติและประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหา
4. งานในฐานะคนกลาง (Information Intermediaries) ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้ใช้และแหล่งสารสนเทศ เพื่อที่จะให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศและได้รับตามที่ต้องการ

5. งานเกี่ยวกับทฤษฎีทางสารนิเทศ ได้แก่ วางทฤษฎี กำหนดกฎเกณฑ์ ปรัชญาทางสารนิเทศ
6. งานสอนและฝึกอบรมผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสารนิเทศ

เฮล (Hale. 1986 : 75 - 97) กำหนดลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพทางสารนิเทศว่าเป็นผู้ที่รับการสอนหรืออบรมให้สามารถอำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดสารนิเทศที่บันทึกไว้ให้แก่สังคม และได้แบ่งกลุ่มผู้ทำงานด้านสารนิเทศเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. บรรณารักษ์
2. ผู้จัดการระบบสารนิเทศ จะทำงานเกี่ยวข้องกับธุรกิจ และทำงานเพื่อสนับสนุนงานอื่น ๆ ทำการประมวลข้อมูลต่าง ๆ และงานที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
3. ผู้จัดการด้านเอกสาร ได้แก่ งานดูแลระบบการจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ ในหน่วยงาน จะเห็นได้ว่าแนวความคิดในเรื่องของลักษณะงานด้านการจัดการสารนิเทศแตกต่างกันไปตามทัศนะของผู้ให้ความหมาย สำหรับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดของดีบอนส์และคณะ (Debons and others) ที่ว่างานด้านการจัดการสารนิเทศมีลักษณะการทำงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลในเรื่องของเนื้อหาสาระ คือเป็นผู้ที่เชื่อมโยงระหว่างสารนิเทศกับผู้ต้องการสารนิเทศ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดความรู้และนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ไม่รวมผู้ผลิตสารนิเทศและผู้ที่มีสารนิเทศไปใช้โดยตรง

เพศกับความสนใจในการประกอบอาชีพ

เพศกับความสนใจในการประกอบอาชีพมีผู้กล่าวไว้ดังนี้

อรพินทร หิรัญ (2528 : 57) ได้ศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าเพศชายมีทัศนคติต่อวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ไม่ค่อยดี และไม่ค่อยสนใจในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์อย่างจริงจัง โดยมีความคิดว่าวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์เหมาะสมกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

แม็คมานฮัน (McMahan. 1967 : 107) ได้ศึกษาเรื่องบุคลิกภาพของบรรณารักษ์ โดยเน้นค่านิยมทางสังคมและทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษะนั้น บรรณารักษ์ชายให้เหตุผลว่า สนใจหนังสือ เป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อชุมชน เป็นอาชีพที่ถูกต้อง ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น รักหนังสือ รักการอ่านและความรู้ บรรณารักษ์จะให้บริการสังคม ส่วนเพศหญิงได้ให้เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ว่า อาชีพบรรณารักษ่น่าสนใจ

ชอบทำงานกับหนังสือ ค่าจ้างเป็นธรรม เป็นงานที่มีประโยชน์ในเวลานั้น รักหนังสือตั้งแต่เด็ก ชอบห้องสมุดโรงเรียน ชอบการอ่าน ชอบช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ มีโอกาสได้เห็นหนังสือวงกว้าง และคิดว่าห้องสมุดมีความสำคัญ ตามลำดับ

ศิริรักษ์ จินตาทูล (2510 : 106 - 108) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเลือกอาชีพของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพระนครกับต่างจังหวัด พบว่านักเรียนชายในเขตพระนครสนใจ ประกอบอาชีพวิศวกรและสถาปนิก นักเรียนชายในต่างจังหวัดสนใจอาชีพข้าราชการ และครู ส่วนนักเรียนหญิงในเขตพระนครสนใจอาชีพค้าขาย ครู แพทย์ นักเรียนหญิงในต่างจังหวัดสนใจอาชีพครู แพทย์ และข้าราชการ

หวัน ประพาน (2516 : 69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจ และความต้องการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสงขลา พบว่านักเรียนชาย สนใจอาชีพเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก และคำนวณมากกว่าเพศหญิงส่วนนักเรียนหญิงสนใจอาชีพ เกี่ยวกับภาษาและวรรณคดี การบริการทางสังคมมากกว่านักเรียนชายและประจวบ ประภาวงศ์ (2516 : 74) ได้วิจัยเรื่องเดียวกันโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักเรียนชายสนใจ อาชีพเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก งานนอกสำนักงาน งานคำนวณ และงานวิทยาศาสตร์มากกว่า นักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิงสนใจอาชีพเกี่ยวกับงานบริการสังคม และงานเสมียน

สตรอง (Strong. 1954 : 216 - 228) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความสนใจ ในการประกอบอาชีพของเพศชายและเพศหญิง พบว่า ชายและหญิงจะมีความสนใจในการ ประกอบอาชีพแตกต่างกัน และจะคงอยู่ในสภาพนี้ตั้งแต่อายุ 14 - 38 ปี กล่าวคือชายสนใจ เกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ การเมือง การทหาร และอาชีพที่มี ลักษณะโลดโผนตื่นเต้น ส่วนเพศหญิงจะสนใจเกี่ยวกับงานศิลปะ คนตรี กิจกรรมทางวรรณคดี บัญชี ครู และงานสังคมสงเคราะห์ และพบว่าชายและหญิงสนใจคนตรีและบัญชีพอ ๆ กัน

ส่วนอีเซลล์ และเทต (Ezell and Tate. 1955 : 217 - 222) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการมองอนาคตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งชายและหญิง พบว่า อาชีพที่นักเรียนชาย สนใจมาก ได้แก่ อาชีพที่ทำต่อจากบรรพบุรุษ เช่น การค้า เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม แต่นักเรียนหญิงส่วนมากสนใจวิชาชีพชั้นสูงน้อย ส่วนใหญ่จะสนใจเกี่ยวกับ เสมียน การค้า และงานในบ้าน

จากงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเพศกับความสนใจในการประกอบอาชีพ ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความสนใจในอาชีพของเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน กล่าวคือ เพศชาย

จะมีความสนใจเกี่ยวกับงานประเภทเครื่องยนต์กลไก งานด้านคำนวณ งานศิลปะ และงานองค์การ เช่น ทหาร ตำรวจ มากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงจะมีความสนใจเกี่ยวกับงานด้านภาษา วรรณคดี และงานบริการสังคม เช่น สังคมสงเคราะห์ ครู พยาบาลและข้าราชการมากกว่าเพศชาย แสดงให้เห็นว่าเพศชายและเพศหญิงมีความสนใจในอาชีพแตกต่างกันไปตามชนิดของอาชีพ ซึ่งผลจากการวิจัยส่วนใหญ่ได้มาจากการสำรวจ ดังนั้นเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าเพศชายและเพศหญิงจะมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้นแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงกำหนด "เพศ" เป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้

ประสบการณ์ในวิชาชีพกับความสนใจในการประกอบอาชีพ

ในการเลือกสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น บุคคลมักจะได้รับอิทธิพลต่าง ๆ มาจูงใจให้เลือกกระทำในสิ่งนั้น ๆ ดังที่ ธิดารัตน์ บุญนุช (2527 : 163 - 164) ได้กล่าวไว้ว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือเลือกเรียนนั้น นิสิตนักศึกษาอาจได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบภายนอก เช่น ความต้องการของครอบครัว ประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรมเมื่อครั้งอยู่โรงเรียน, งานพิเศษที่เคยทำ, การสังเกตการปรึกษาหรือการอ่านเอกสารเกี่ยวกับการแนะนำอาชีพ หรือประวัติบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ สำหรับประสบการณ์กับความสนใจในการประกอบอาชีพนั้นได้มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

จิราภรณ์ มานะสุคนธ์ (2516 : 98 - 104) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่จูงใจในการเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทของนักศึกษาครูในสถาบันฝึกหัดครู จำนวน 4 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 370 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า การเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทส่วนหนึ่งเนื่องมาจากเคยมีพื้นความรู้ในวิชาสังคมศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี

ส่วนชุตินา สัจจามันท์ (2518 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจสภาพการทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502 - 2516) และมหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507 - 2516) สาขาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าสาเหตุของการเลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของมหาบัณฑิต 36.67 เปอร์เซ็นต์ ส่วนใหญ่เกิดความสนใจในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานห้องสมุด

มอริสัน (Morrison. 1970 : 65) ได้วิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาในด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ พบว่าผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ ส่วนหนึ่งที่ตัดสินใจเลือกวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์เพราะเคยได้เป็นนักศึกษาช่วยงานในห้องสมุด และเคยทำงานเสมียนในห้องสมุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการประกอบอาชีพ

งานวิจัยในประเทศไทย

ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในการประกอบวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ แต่มีผู้วิจัยเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ไว้ ดังนี้

พรศรี สุขสวัสดิ์ (2533 : 70) ได้ศึกษาเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู พบว่า สาเหตุที่นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์เพราะ เห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการศึกษ เป็นวิชาที่ทำให้มีความรู้กว้างขวาง ได้ศึกษาล้นคว้าอยู่เสมอ มีโอกาสคลุกคลีอยู่กับหนังสือซึ่งเป็นแหล่งความรู้หลายประเภท

สำหรับผลการวิจัยที่เกี่ยวกับความสนใจในการประกอบอาชีพอื่น ๆ ในประเทศไทยได้มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

ฉรุต ไทยอุทิศ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเพิ่มความสนใจอาชีพพนักงานในสำนักงานโดยใช้สไลด์อาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนการเรียนธุรกิจ ปีการศึกษา 2524 โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 42 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสนใจอาชีพในสำนักงานเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการแนะนำอาชีพพนักงานในสำนักงานโดยใช้สไลด์อาชีพ

ขวัญใจ มหสุภชัย (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้แผนภาพโปรงใสในการเพิ่มความสนใจในอาชีพด้านคำนวณ โดยเปรียบเทียบความสนใจในอาชีพงานด้านคำนวณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิตมัธยม จำนวน 40 คน โดยใช้แผนภาพโปรงใสกับการแนะนำอาชีพแบบบรรยาย พบว่านักเรียนที่ได้รับการแนะนำอาชีพด้านคำนวณ โดยใช้แผนภาพโปรงใสมีความสนใจในอาชีพงานด้านคำนวณเพิ่มมากกว่านักเรียนที่ได้รับการแนะนำอาชีพงานด้านคำนวณแบบบรรยาย

ไพบูลย์ มณีทองศรี (2526 : 51) ได้ศึกษาผลการใช้แผนภาพโปรงใสในการเพิ่มความสนใจในอาชีพงานด้านอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนการเรียนช่างอุตสาหกรรม โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการแนะนำอาชีพด้านอุตสาหกรรมโดยใช้แผนภาพโปรงใสมีความสนใจในอาชีพช่างอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น

ไพเราะ อ่อนเกตุพล (2529 : 59) ได้ศึกษาผลการใช้สไลด์ - เทป ในการพัฒนาความสนใจอาชีพทางพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ผลปรากฏว่านักเรียนมีความสนใจอาชีพทางพลศึกษาเพิ่มขึ้นหลังการได้รับการแนะนำอาชีพพลศึกษาจากสไลด์อาชีพทางพลศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ และสาเหตุในการเลือกเรียนวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากความสนใจ มีดังนี้

มาร์กิต (Margit. 1989 : 106 - 108) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานในห้องสมุดของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในเยอรมันตะวันออก พบว่า การฝึกปฏิบัติงานในห้องสมุดของนักศึกษาทำให้เกิดความสนใจในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์มากขึ้น

ส่วนสาเหตุในการเลือกวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากความสนใจในวิชาชีพนั้น มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

เฮนรี และโรเช (Henry and Roache. 1975 : 333 - 341) ได้ศึกษาเรื่องทำไมคนจึงเลือกเรียนวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือแบบสอบถาม ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า สาเหตุในการเลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์เพราะถือว่าวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาชีพที่น่าสนใจวิชาชีพหนึ่งในสังคม

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในการประกอบอาชีพบรรณารักษศาสตร์ทั้งของไทยและต่างประเทศที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่าความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยให้นักเรียนได้อ่านสารนิเทศในวิชาชีพนั้น ๆ ตามข้อเท็จจริงของวิชาชีพแต่ละวิชาชีพ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะเสริมสร้างความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงได้สร้างชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การดำเนินการทดลอง
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนยานนาวาศิวิทยาคม เขตสาทร จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 204 คน กับโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีจำนวน 266 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 470 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนยานนาวาศิวิทยาคม กับโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพเป็นเครื่องมือในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะคัดเลือกนักเรียนที่มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ต่ำ โรงเรียนละ 20 คน โดยให้ได้นักเรียนที่มีเพศและประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ จำนวนเท่า ๆ กัน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

โรงเรียน	วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์				
	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ยานนาเวศวิทยาคม	5	5	5	5	20
กำแพงเพชรพิทยาคม	5	5	5	5	20
รวม	10	10	10	10	40

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มี 2 ชุด คือ

1. แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ
2. ชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

การสร้างแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัย ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ
2. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในเนื้อหาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ เพื่อเขียนเป็นข้อทดสอบวัดความสนใจในการประกอบอาชีพให้ได้เนื้อหาครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ
3. ผู้วิจัยนำความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างเป็นแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ และนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาพันธ์ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. ผู้วิจัยนำแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนวอาชีพ (Subject Matter Specialist) จำนวน 3 ท่าน คือ ศ.ดร.พองพรรณ เกิดพิทักษ์, อาจารย์มะเคือ เสมา และ อาจารย์อรุณศรี กุมท ทำการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพที่ได้สร้างขึ้นมาว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และครอบคลุมทุกประเด็นหรือไม่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นและให้คะแนนในแต่ละข้อของแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ โดยการให้คะแนนมีเกณฑ์ดังนี้

คำตอบ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามในแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ เป็นตัวแทนของลักษณะความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ให้ +1

คำตอบ เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามในแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ เป็นตัวแทนของลักษณะความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ให้ 0

คำตอบ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามในแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ ไม่ใช่เป็นตัวแทนของลักษณะความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ให้ -1

5. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะความสนใจในการประกอบอาชีพ ถ้าค่าดัชนีที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นก็จะเป็นตัวแทนของลักษณะความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ได้ แต่ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นจะถูกคัดออกไปหรือนำไปแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมด 45 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องกับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์มากกว่า 0.5 ทั้ง 45 ข้อ ตัวอย่างแบบสอบถาม โปรดดูในภาคผนวก

6. ผู้วิจัยนำแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพที่ได้รับการปรับปรุงหรือแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองลานวิทยา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน

7. นำผลคะแนนจากแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ โดยวิธีการของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 130 - 132) และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

การสร้างชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล หนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
2. ศึกษาวิธีการสร้างเอกสารแนะนำอาชีพต่าง ๆ ของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย และของศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
3. ปรึกษาวิธีการและขั้นตอนการสร้างชุดสารนิเทศกับอาจารย์ผู้ควบคุมปริมาณพันธ 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา, อาจารย์เบญจศรี เทพคุณธร และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนวอาชีพ คือ ศาสตราจารย์ ดร.พ้องพรรณ เกศพิทักษ์ และอาจารย์มะเคือ เสมา
4. นำความรู้ข้อที่ 1 - 3 มาสร้างชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยสร้างตามแนวคิดของ แฮทท์ (Hatch. 1965 : 12) โดยมี การเสนอเนื้อเรื่องเรียงตามลำดับดังนี้
 - 4.1. ความสำคัญของงานอาชีพ
 - 4.2. ลักษณะของงาน
 - 4.3. สภาพของงาน
 - 4.4. คุณสมบัติประจำตัวของผู้ทำงาน
 - 4.5. การเตรียมตัว
 - 4.6. โอกาสและความก้าวหน้าของอาชีพ
 - 4.7. การชดเชยและสวัสดิการ
 - 4.8. ประโยชน์ที่จะได้รับ
 - 4.9. ปัญหาที่อาจประสบ

4.10 ชุดสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีเนื้อหาตามลำดับดังนี้

4.10.1. โลกของอาชีพ และการศึกษาวิชาพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

4.10.2. วิชาชีพครู-อาจารย์สาขาวิชาพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

4.10.3. วิชาชีวพรรณารักษ์

4.10.4. วิชาชีพผู้จัดการฝ่ายคั่นคว่ำและวิจัย

4.10.5. สรุปการศึกษาวิชาพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

เมื่อสร้างชุดสารนิเทศทั้งหมด 5 เล่ม เสร็จแล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมปริมาณพันธ์ตรวจสอบในเรื่องของภาษา ความเหมาะสม และความถูกต้องของเนื้อหาจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำชุดสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนวอาชีพ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

ศ.ดร.ม่งพรรณ เกศพิทักษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

อาจารย์มะเคื้อ เสงมา ผู้อำนวยการศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีวกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

อาจารย์อรุณศรี ภูมิท อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

จากนั้นนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมปริมาณพันธ์ตรวจสอบในเรื่องของภาษา ความถูกต้องและความเหมาะสมของชุดสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง

6. นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ผู้ควบคุมปริมาณพันธ์ที่ได้เสนอแนะในเรื่องการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเรื่องการเว้นวรรคตอนมาแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปดำเนินการทดลองต่อไป

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม กับโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โดยการจัดให้นักเรียนได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เหมือนกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Two - Groups Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 216 - 217) ซึ่งมีลักษณะการทดลองปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 แบบแผนการทดลองให้นักเรียนอ่านชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

กลุ่ม	ทดสอบก่อนทดลอง	การจัดกระทำ	ทดสอบหลังทดลอง	ค่าแตกต่าง
E ₁ R	T ₁	X	T ₂	D _{E1}
E ₂ R	T ₁	X	T ₂	D _{E2}

เมื่อ E₁ R แทน กลุ่มทดลองที่ 1 คือกลุ่มทดลองโรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม ให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

E₂ R แทน กลุ่มทดลองที่ 2 คือกลุ่มทดลองโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม ให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

T₁ แทน คะแนนทดสอบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนการทดลอง

T₂ แทน คะแนนทดสอบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์หลังการทดลอง

X แทน การจัดกระทำการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

- D_{E1} แทน ค่าความแตกต่างของการทดสอบความสนใจในการประกอบวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลอง
ในกลุ่มที่ 1
- D_{E2} แทน ค่าความแตกต่างของการทดสอบความสนใจในการประกอบวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลอง
ในกลุ่มที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ไปให้
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคมตอบ ระหว่างวันที่ 6 - 10
กรกฎาคม 2535 และให้นักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมตอบ ระหว่างวันที่ 14 - 17
กรกฎาคม 2535 (Pretest) จากนั้นคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่ได้คะแนนความสนใจใน
การประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ระดับต่ำ โรงเรียนละ 20 คน
มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ได้นักเรียนที่มีเพศและประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือสารนิเทศศาสตร์จำนวนเท่า ๆ กัน คือ มีนักเรียนชาย 10 คน นักเรียนหญิง 10 คน
ในจำนวนนี้มีนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
10 คน และนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
10 คน
2. ขั้นตอนการผู้วิจัยนำชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
จำนวน 5 เล่ม ไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอ่าน โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมอ่านล่วงหน้าก่อน 1 สัปดาห์ แล้วผู้วิจัยนำ
ข้อคำถามง่าย ๆ มาให้นักเรียนตอบเพื่อทดสอบว่านักเรียนได้อ่านจริงหรือไม่ แต่ไม่ได้แนะนำ
มาเป็นคำแนะนำในการวัดความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง ระหว่างวันที่ 21 กรกฎาคม 2535 - 18 สิงหาคม 2535
รวม 5 สัปดาห์ ดังนี้

2.1.1 สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 21 กรกฎาคม 2535 เวลา 16.00 – 16.50 น.
ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ในการอ่านและให้นักเรียนอ่านสารนิเทศ เล่มที่ 1 โลกของอาชีพและการศึกษา
วิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ เมื่อจบการอ่านแล้วจึงให้ตอบคำถามและแจก
สารนิเทศเล่มที่ 2 เพื่อให้อ่านล่วงหน้า 1 สัปดาห์

2.1.2 สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 28 กรกฎาคม 2535 เวลา 16.00 – 16.50 น.
ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ในการอ่านและให้นักเรียนอ่านสารนิเทศ เล่มที่ 2 วิชาชีพครู-อาจารย์
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ เมื่อจบการอ่านแล้วจึงให้ตอบคำถามและแจกสารนิเทศ
เล่มที่ 3 เพื่อให้อ่านล่วงหน้า 1 สัปดาห์

2.1.3 สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 4 สิงหาคม 2535 เวลา 16.00 – 16.50 น.
ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ในการอ่านและให้นักเรียนอ่านสารนิเทศ เล่มที่ 3 วิชาชีพบรรณารักษ์
เมื่อจบการอ่านแล้วจึงให้ตอบคำถามและแจกสารนิเทศ เล่มที่ 4 เพื่อให้อ่านล่วงหน้า 1 สัปดาห์

2.1.4 สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 11 สิงหาคม 2535 เวลา 16.00 – 16.50 น.
ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ในการอ่านและให้นักเรียนอ่านสารนิเทศ เล่มที่ 4 วิชาชีพผู้จัดการฝ่ายค้นคว้า
และวิจัย เมื่อจบการอ่านแล้วจึงให้ตอบคำถามและแจกสารนิเทศ เล่มที่ 5 เพื่อให้อ่านล่วงหน้า
1 สัปดาห์

2.1.5 สัปดาห์ที่ 5 วันที่ 18 สิงหาคม 2535 เวลา 16.00 – 16.50 น.
ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ในการอ่านและให้นักเรียนอ่านสารนิเทศ เล่มที่ 5 สรุปการศึกษาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ เมื่อจบการอ่านแล้วจึงให้ตอบคำถาม

2.2 ผู้วิจัยแจกชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
เล่มที่ 1-5 ให้นักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาคมอ่าน ระหว่างวันที่ 23 กรกฎาคม 2535 -
20 สิงหาคม 2535 โดยปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ เหมือนกับกลุ่มทดลองโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม
แตกต่างเฉพาะวันที่ไปดำเนินการทดลองเท่านั้น ดังนี้

2.2.1 สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 23 กรกฎาคม 2535

2.2.2 สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 30 กรกฎาคม 2535

2.2.3 สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 6 สิงหาคม 2535

2.2.4 สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 13 สิงหาคม 2535

2.2.5 สัปดาห์ที่ 5 วันที่ 20 สิงหาคม 2535

3. หลังการทดลองสิ้นสุดลงแล้ว 1 สัปดาห์ ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ตอบแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพอีกครั้งหนึ่ง (Posttest) โดย

นักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม ตอบแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ วันที่ 25 สิงหาคม 2535 เวลา 16.00 - 16.50 น.

นักเรียนโรงเรียนยานนาวาพิทยาคม ตอบแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ วันที่ 27 สิงหาคม 2535 เวลา 16.00 - 16.50 น.

4. ตรวจสอบคำตอบจากแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ ที่มีคำตอบให้เลือก 3 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ให้คะแนน 45 คะแนน ถ้านักเรียนตอบคำตอบที่แสดงความสนใจหรือต้องการที่จะประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ซึ่งคำตอบตรงตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้จะได้ข้อละ 1 คะแนน แต่ถ้าคำตอบไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้จะได้ 0 คะแนน

5. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพที่วัดความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนทั้งสองโรงเรียนมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสองโรงเรียน ส่วนเกณฑ์การแปลผลจะใช้เกณฑ์ดังนี้

30.01 - 45.00 คะแนน มีความสนใจในระดับมาก

15.01 - 30.00 คะแนน มีความสนใจในระดับปานกลาง

1.00 - 15.00 คะแนน มีความสนใจในระดับต่ำ

2. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามโรงเรียน เพศ และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t -test Independent แบบ two - tailed test

3. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้สถิติ

t - test dependent แบบ one - tailed test

4. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาคม โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test

5. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test

6. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาคม กับนักเรียน โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โดยใช้สถิติ t - test Independent แบบ two - tailed test

7. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชาย โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test

8. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนหญิง โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test

9. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิง โดยใช้สถิติ t - test Independent แบบ two - tailed test

10. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test

11. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t - test dependent

แบบ one - tailed test

12. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t - test Independent แบบ two - tailed test

13. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

13.1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

13.1.1 ค่าร้อยละ

13.1.2 ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มทดลอง

13.1.3 ค่าแปรปรวน จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 150)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

13.1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 :

151)

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S.D แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

13.2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

13.2.1 การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามเกี่ยวกับความสนใจ

ในการประกอบอาชีพกับลักษณะที่สนใจในการประกอบอาชีพ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามความสนใจในการประกอบอาชีพกับลักษณะที่สนใจในการประกอบอาชีพ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนว และด้านบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนวด้านบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

13.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ
โดยใช้สูตร KR. 21 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 131)

$$r_{tt} = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\bar{X}(n - \bar{X})}{nS_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อ
 $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

13.3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

13.3.1 ตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เปรียบเทียบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยรวม และแยกตามโรงเรียนเพศ และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t - test Dependent แบบ one - tailed test จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 176)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ D หมายถึง ผลต่างของคะแนนในแต่ละกลุ่ม
 n หมายถึง จำนวนคู่

13.3.2 ตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 2 เปรียบเทียบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ภายหลังการทดลองระหว่างนักเรียนโรงเรียนยานนาวาวิทยาลัย กับนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม ข้อที่ 3 เปรียบเทียบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ภายหลังการทดลองระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ข้อที่ 4 เปรียบเทียบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ภายหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t - test Independent แบบ two - tailed test. จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 175)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม
 S_1, S_2 หมายถึง ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละกลุ่ม
 n_1, n_2 หมายถึง จำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่มทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์เพื่อแทนความหมายต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
ΣD	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการสำรวจครั้งแรกและการสำรวจ ครั้งหลังในกลุ่มทดลอง
ΣD^2	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการสำรวจครั้งแรกและการสำรวจ ครั้งหลังในกลุ่มทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าวิกฤตที่ใช้ในการแจกแจงแบบ
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสองโรงเรียน
2. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามโรงเรียน
เพศ และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
3. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสองโรงเรียน โดยแสดงค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ดังปรากฏผลในตาราง 4

ตาราง 4 ระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ยานนาเวศวิทยาคม	204	15.64	6.272	ปานกลาง
กำแพงเพชรพิทยาคม	266	16.14	6.934	ปานกลาง
รวม	470	15.84	6.657	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม และนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมมีระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ (ค่าเฉลี่ย 15.84) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายโรงเรียน พบว่านักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีระดับความสนใจอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 15.64 และ 16.14) ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามโรงเรียนเพศ และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ $t - test$ Independent แบบ two - tailed test ดังปรากฏผลในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามโรงเรียน เพศ
และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D	t
โรงเรียนยานนาวาสวิทยาคม	20	5.95	1.905	0.087
โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม	20	5.90	1.714	
ชาย	20	5.75	1.410	0.614
หญิง	20	6.10	2.125	
มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์	20	6.55	1.877	2.332 *
ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์	20	5.30	1.490	

$t_{.05} (df = 38) = 2.021$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบ
วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ระหว่างนักเรียนโรงเรียนยานนาวาสวิทยาคม
กับนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม และระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงก่อนการทดลอง
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ระหว่างนักเรียนโรงเรียนนานาชาติกับนักเรียนโรงเรียน
กำแพงเพชรพิทยาคม และระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน

ส่วนคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
ระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ กับ
นักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนการทดลอง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มากกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์

3. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน

การทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	5.925	526	8642	12.505**
หลังการทดลอง	40	19.075			

$$t_{.01} \quad (df = 39) = 2.423$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองของนักเรียนสูงกว่าก่อน การทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ โดยรวมนักเรียนที่ได้อ่านสารนิเทศ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น

4. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม

การทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	5.95	253	4095	8.245**
หลังการทดลอง	20	18.60			

$t_{.01} \quad (df = 19) = 2.539$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียน ยานนาวาเวชวิทยาคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังจาก ที่ได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วนักเรียนมีความสนใจ ในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น

5. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม

การทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	5.90	273	4547	9.289**
หลังการทดลอง	20	19.55			

$$t_{.01} \quad (df = 19) = 2.539$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 8 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียน กำแพงเพชรพิทยาคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังจาก ที่ได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วนักเรียนมีความสนใจ ในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น

6. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์หลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ระหว่างนักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กับนักเรียนโรงเรียน กำแพงเพชรพิทยาคม โดยใช้สถิติ t - test Independent แบบ two - tailed test ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์หลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กับ นักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D	t
โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม	20	18.60	7.096	0.440
โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม	20	19.55	6.557	

$$t_{.05} \quad (df = 38) = 2.021$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 9 ปรากฏว่า นักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กับนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมมีคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคมกับนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมมีความสนใจ ในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์หลังการได้อ่านสารนิเทศ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วไม่แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชาย โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชาย

การทดลอง	N	$\bar{X}$	SD	SD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	5.75	221	3029	8.891**
หลังการทดลอง	20	16.80			

$t_{.01} \quad (df = 19) = 2.539$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 10 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองของนักเรียนชายสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังจากที่ได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วนักเรียนชายมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น

8. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์. ของนักเรียนหญิง โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนหญิง

การทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	6.10	305	10135	9.586**
หลังการทดลอง	20	21.35			

$$t_{.01} \quad (df = 19) = 2.539$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 11 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองของนักเรียนหญิงสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังจากที่ได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วนักเรียนหญิงมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น

9. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์หลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง โดยใช้สถิติ t - test Independent แบบ two - tailed test ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์หลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D	t
ชาย	20	16.80	5.415	-2.234*
หญิง	20	21.35	7.322	

$$t_{.05} \quad (df = 38) = 2.021$$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 12 ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีความสนใจ ในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มากกว่านักเรียนชาย

10. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test
ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

การทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	6.55	298	5322	9.781 **
หลังการทดลอง	20	21.45			

$t_{.01} \quad (df = 19) = 2.539$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 13 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองของนักเรียนที่มี ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังจากที่ได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วนักเรียนในกลุ่มนี้มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น

11. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test
ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

การทดลอง	N	$\bar{X}$	SD	SD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	5.30	228	3320	8.277**
หลังการทดลอง	20	16.70			

$$t_{.01} \quad (df = 19) = 2.539$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 14 ปรากฏว่า คะแนนความสนใจในการประกอบ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองของนักเรียนที่ไม่มี ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังจากที่ได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วนักเรียนในกลุ่มนี้มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น

12. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์หลังการทดลองให้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t- test Independent แบบ two - tailed test
ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์หลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D	t
มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์	20	21.45	6.755	2.346*
ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์	20	16.70	6.027	

$t_{.05} \quad (df = 38) = 2.021$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 15 ปรากฏว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มีคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ นักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
มากกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลการอ่านสารนิเทศวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ต่อการเสริมสร้างความสนใจในการประกอบวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีลำดับ
ขั้นตอนและผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยานนาวาศิวทยาคม
จังหวัดกรุงเทพมหานคร กับโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรด้าน สถานที่ตั้งของโรงเรียน
เพศ, ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ก่อนและหลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือสารนิเทศศาสตร์โดยรวม และแยกตามตัวแปรต่าง ๆ แล้วเพิ่มขึ้นจากการทดลอง
2. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนต่างโรงเรียนกันแตกต่างกัน

3. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกัน

4. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ต่างกัน แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนยานนาวาวิทยาลัย เขตสาทร กรุงเทพฯ จำนวน 204 คน กับโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จำนวน 266 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 470 คน และทำการ คัดเลือกนักเรียนที่มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ต่ำ มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพคัดเลือก โรงเรียนละ 20 คน โดยให้ได้นักเรียนที่มีเพศและประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ จำนวนเท่า ๆ กัน คือ มีนักเรียนชาย 10 คน นักเรียนหญิง 10 คน ในจำนวนนี้มีนักเรียนที่มี ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ 10 คน และนักเรียนที่ไม่มี ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ 10 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลองเป็นสารนิเทศทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเนื้อหาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ แล้วนำมา เรียบเรียงใหม่ตามลำดับขั้นตอนของเนื้อหาโดยมีภาพประกอบและจัดพิมพ์เรื่องละ 1 เล่ม จำนวน 5 เล่ม โดยมีเนื้อหาตามลำดับดังนี้

เล่มที่ 1 โลกของอาชีพและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์

เล่มที่ 2 วิชาชีพครู-อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์

เล่มที่ 3 วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

เล่มที่ 4 วิชาชีพผู้จัดการฝ่ายค้นคว้าและวิจัย

เล่มที่ 5 สรุปการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

3. ระยะเวลาในการทดลอง

ในการทดลองผู้วิจัยแจกเอกสารแนะนำวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ให้นักเรียนอ่านล่วงหน้าก่อน 1 สัปดาห์ โดยแจกให้นักเรียนอ่านสัปดาห์ละ 1 เล่ม จนครบ 5 เล่ม รวมระยะเวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 2 ชุด คือ

1. แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสนใจในการประกอบอาชีพของผู้ตอบ

2. ชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ และด้านการแนะแนวอาชีพ ซึ่งมีทั้งหมด 5 เล่ม แต่ละเล่มมีเนื้อหาตามที่ปรากฏข้างต้น

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้กระทำตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสองโรงเรียน (Pretest) จำนวน 470 คน โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ต่ำ แยกตามโรงเรียน เพศ และประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มาเป็นกลุ่มทดลอง

2. ดำเนินการทดลอง

2.1 กลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียนอ่านสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ สัปดาห์ละ 1 เล่ม รวมทั้งหมด 5 เล่ม แต่ละเล่มจะใช้เวลาในการอ่าน ประมาณ 10-20 นาที โดยแต่ละสัปดาห์ผู้วิจัยแจกสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ให้นักเรียนอ่านล่วงหน้าก่อน 1 สัปดาห์ เมื่อจบการอ่านแต่ละครั้งผู้วิจัยจะมีคำถามง่าย ๆ ให้นักเรียนตอบเพื่อทดสอบว่านักเรียนได้อ่านจริงหรือไม่ แต่ไม่ได้นำมาเป็นคะแนนในการวัดความสนใจในการประกอบอาชีพพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

3. สืบหาความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพฉบับเดียวกับที่ใช้สำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพก่อนการทดลอง

4. ตรวจให้คะแนน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย

1. คำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสองโรงเรียน
2. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามโรงเรียน เพศ และประสบการณ์ทางวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t -test Independent แบบ two - tailed test
3. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test
4. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติเวศวิทยาคม โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test

5. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test
6. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนโรงเรียนยานนาวาพิทยาคม กับนักเรียน โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โดยใช้สถิติ t - test Independent แบบ two - tailed test
7. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชาย โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test
8. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนหญิง โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test
9. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิง โดยใช้สถิติ t - test Independent แบบ two - tailed test
10. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test
11. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ t - test dependent แบบ one - tailed test
12. เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ

สารนิเทศศาสตร์ โดยใช้สถิติ $t - test$ Independent แบบ two - tailed test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนการทดลองของนักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม และนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายโรงเรียนพบว่านักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีระดับความสนใจอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำเช่นกัน
2. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่หลังการทดลองมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์สูงขึ้น
3. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่หลังการทดลองมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์สูงขึ้น
4. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่หลังการทดลองมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์สูงขึ้น
5. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ภายหลังการอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ระหว่างนักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคมกับนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่หลังการทดลองนักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ไม่แตกต่างกัน
6. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการทดลองให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กับ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมอ่านสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนการทดลองของนักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม และนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และเมื่อแยกเป็นรายโรงเรียนพบว่านักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีระดับความสนใจอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำเช่นกัน แสดงว่านักเรียนในเขต กรุงเทพมหานครและนักเรียนในต่างจังหวัดมีระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ต่ำใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนทั้งสองแห่งไม่ได้รับสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพจึงทำให้นักเรียนมีความสนใจอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

2. ความสนใจในการประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม และนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่หลังการทดลองนักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีความสนใจในการประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า เมื่อนักเรียนได้อ่านชุดสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้วทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ เกิดความสนใจ เกิดการตัดสินใจ เกิดการเปลี่ยนเจตคติ และท้ายที่สุดก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเวลาต่อมา (มะเคือ เสมอ. 2527 : 8-10) ทั้งนี้คงเป็นเพราะลักษณะของเนื้อหาต่าง ๆ ในชุดสารนิเทศวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แต่ละตอนได้ช่วยเสริมสร้างความสนใจให้แก่ นักเรียน เช่น คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์, ความก้าวหน้า, ประโยชน์ที่จะได้รับ, สวัสดิการ เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในวิชาชีวพรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วชิรญา บัวศรี (2523 : 12) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการแนะนำอาชีพจะให้ได้ผลบรรลุวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมรวมทั้งการให้ข้อมูลที่ถูกต้องด้วย

ดังนั้นการให้นักเรียนอ่านชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
จึงเป็นวิธีการเสริมสร้างความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ได้อีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนในอนาคตได้

3. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนโรงเรียนนาเวศวิทยาคม และนักเรียนโรงเรียน
กำแพงเพชรพิทยาคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่หลังการทดลอง
นักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบภายหลังการทดลองระหว่างสองโรงเรียนแล้ว
นักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าหลังการทดลองนักเรียนทั้งสอง
โรงเรียนมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนทั้งสองโรงเรียนได้อ่านชุดสารนิเทศวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ชุดเดียวกันและอยู่ในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกัน
ทำให้ได้รับข้อมูลเหมือนกัน จึงทำให้นักเรียนทั้งสองโรงเรียนเกิดความสนใจในวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
แสดงให้เห็นว่าการเสริมสร้างความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์นั้นไม่ว่านักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครหรือนักเรียนในต่างจังหวัด จะได้ผล
ที่เทียบกัน

4. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 โดยที่หลังการทดลองนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจในการประกอบ
วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์เพิ่มขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบภายหลังการทดลองระหว่างนักเรียนชาย
กับนักเรียนหญิง ปรากฏว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยที่หลังการทดลองนักเรียนหญิงมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์มากกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าเนื้อหาใน
ชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่กล่าวถึง สภาพของงาน

ลักษณะของงาน ประโยชน์ที่จะได้รับ สวัสดิการ ฯลฯ ทำให้นักเรียนหญิงมีความสนใจมากกว่านักเรียนชาย และตามที่ Strong (1954 : 216 - 228) กล่าวว่า โดยธรรมชาติเพศหญิงจะสนใจวิชาชีพที่เกี่ยวกับงานบริการ งานศิลปะ กิจกรรมทางวรรณคดี บัญชี ครู และงานสังคมสงเคราะห์ มากกว่าเพศชายซึ่งจะสนใจอาชีพที่เกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ การเมือง การทหารและอาชีพที่มีลักษณะโดดเด่นเด่น งานวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มีลักษณะเป็นงานบริการ ดังนั้นเพศหญิงจึงสนใจมากกว่าเพศชายตามแนวคิดดังกล่าว

5. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่หลังการทดลองนักเรียนที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบความสนใจในการประกอบวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ภายหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มี ประสบการณ์กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์แล้ว ปรากฏว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่หลังการทดลองนักเรียนที่มีประสบการณ์มีความสนใจ ในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มากกว่านักเรียนที่ไม่มี ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการมีประสบการณ์ทางวิชาชีพของบุคคลจะส่งผลให้บุคคล มีความสนใจในอาชีพที่เคยกระทำมาก่อนมากกว่าบุคคลที่ไม่เคยกระทำมา และเมื่อบุคคลนั้นได้รับ สารนิเทศในวิชาชีพที่ตนเคยกระทำมาเพิ่มเติมเข้าไปอีก ก็จะช่วยเพิ่มความสนใจในวิชาชีพนั้น ๆ มากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบุคคลที่จะเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพนึงนั้นจะคำนึงถึงประสบการณ์ จากการร่วมกิจกรรมเมื่อครั้งอยู่ในโรงเรียน งานพิเศษที่เคยทำ การสังเกต การปรึกษา หรือ การอ่านเอกสารที่เกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ (ธิดารัตน์ บุญช. 2527 : 163-164) และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของชุตินา สัจจนันท์ (2517 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจ

สภาพการทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502-2516) และมหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507-2516) สาขาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าสาเหตุของการเลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของมหาบัณฑิต 36.7 เปอร์เซ็นต์ ส่วนใหญ่เกิดความสนใจในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานห้องสมุด และมอริสัน (Morrison. 1970 : 65) ได้วิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาในด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ พบว่าผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ส่วนหนึ่งที่ตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์เพราะเคยเป็นนักเรียนช่วยงานห้องสมุด และเคยทำงานเสมียนห้องสมุด จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการมีประสบการณ์ทางวิชาชีพของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งต่อความสนใจในการประกอบอาชีพนั้น ๆ และเมื่อได้รับความรู้ ความเข้าใจในอาชีพที่ตนเคยมีประสบการณ์มาแล้วเพิ่มเติมเข้าไปอีก ก็จะทำให้เกิดความสนใจในอาชีพนั้นเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้น ภายหลังจากทดลองนักเรียนที่มีประสบการณ์จึงมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มากกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่าเมื่อนักเรียนได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้ว ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มากขึ้น ดังนั้นครู-อาจารย์ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ และผู้ที่สนใจอาจจะใช้ชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของผู้วิจัยเป็นแนวทางในการสร้างชุดสารนิเทศวิชาชีพอื่น ๆ อีกก็ได้ เพื่อเป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความสนใจในวิชาชีพนั้น ๆ ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครู-อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา บรรณารักษ์ และครู-อาจารย์แนะแนว

2.1 ควรหาโอกาสให้ความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ชุดสารนิเทศวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของผู้วิจัย หรือจะสร้างขึ้นมาใหม่ก็ได้โดยติดต่อ ขอข้อมูลที่ถูกต้องจากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ที่เปิดสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ เพื่อนำมาสร้างเป็นชุดสารนิเทศ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความสนใจให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ได้เข้าใจโลกของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์อย่างแท้จริง

2.2 จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีประสบการณ์มีความสนใจในการประกอบ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ มากกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ ดังนั้น ครู-อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ บรรณารักษ์ และครู-อาจารย์ ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมห้องสมุด หรือได้มีโอกาสช่วยงาน ห้องสมุดให้มากขึ้น เพื่อที่นักเรียนจะได้เรียนรู้งานในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์มากขึ้น ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความสนใจในการประกอบวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์อีกแนวทางหนึ่ง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

3.1 ควรศึกษาความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น อาชีพของบิดามารดา สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นต้น

3.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น ภาคเหนือกับ ภาคใต้ หรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภาคกลาง เป็นต้น

3.3 ควรมีการติดตามผลการเพิ่มความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ในกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจเพิ่มขึ้นว่ามีความคงทนของความสนใจใน การประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์นานเพียงไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ขวัญใจ มหสุภราชย์. ผลการใช้แผนภาพไพร่งใสในการเพิ่มความสนใจในอาชีพงานด้าน
คำนวณ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- คมเพชร จัตรสุภกุล. บริการสนเทศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521.
- จรรยา สุวรรณทัต. "พัฒนาการของเด็กในวัยต่าง ๆ," ในประมวลบทความทางวิชาการที่
บรรยายในโอกาสต่าง ๆ ภายในประเทศ พ.ศ.2511-2526. กรุงเทพฯ : สถาบัน
วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2526.
- จิราภรณ์ มานะสุคนธ์. ปัจจัยที่จูงใจในการเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโท
ของนิสิตนักศึกษาครูในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. อัดสำเนา.
- จรัส ไทยอุทิศ. การศึกษาผลของการเพิ่มความสนใจอาชีพพนักงานในสำนักงานโดยการ
ใช้สไลด์อาชีพ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. "เราควรจะเป็นได้หรือไม่หนอ," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์.
20 : 37 - 38 ; 8 มกราคม 2521.
- ชุติมา สัจจานันท์. การสำรวจสถานการณ์การทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502 -
2516) และมหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507 - 2516) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.
- ทิพย์มาศย์ วัฒนศักดิ์. ผลการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
นาฏศิลป์ชั้นปีที่ 3. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์. หลักบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2522.

- ธิดารัตน์ บุญนุช. "การวางแผนอาชีพ : การวางแผนชีวิต," ครูศาสตร์. 12 (4) : 159 - 168 ; พฤศจิกายน - ธันวาคม 2527.
- นนทนา เพือก่อง. บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.
- พกา บุญเรือง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ ภูมิกวาทะทางอาชีพ และการควบคุมภายใน - ภายนอก. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- พรศรี สุขสวัสดิ์. เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- พัชรีย์ ม้ามณี. "การจำแนกตำแหน่งและหน้าที่ของบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย อิลลินอยส์," ห้องสมุด. 28 (13) : 279 - 282 ; พฤษภาคม - มิถุนายน 2517.
- ไพฑูรย์ เวทการ. ค่านิยมในอาชีพและความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดลำปางและลำพูน. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2528.
- ไพฑูรย์ มณเฑาะว์. ผลการใช้ผ่านภาพโปรงใสในการเพิ่มความสนใจในอาชีพงานด้านอุตสาหกรรม. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ไพเราะ อ่อนเกตุพล. ผลของการใช้สไลด์ - เทปในการพัฒนาความสนใจอาชีพทางผลึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- มะเคื้อ เสมา. "เทคนิคการให้บริการสนเทศ," วารสารแนะแนว. 9(2) : 7 - 12 ; เมษายน - พฤษภาคม, 2527.

- รัฐจวน อินทรกำแหง. "บรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์ อนาคต," ธรรมศาสตร์, 1 (1) : 92 - 100 ; มิถุนายน 2517.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษาพร, 2528.
- วชิรญา บัวศรี. คำบรรยายเรื่องอาชีพศึกษา. ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- วัชรวิ ทรัพย์มี. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ศรีสมร คุณากรบดินทร์. เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีกับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- ศิริรักษ์ จินดากุล. การเปรียบเทียบการเลือกอาชีพและความมุ่งหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในพระนครกับต่างจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510. อัดสำเนา.
- สวนา พรพัฒน์กุล. เครื่องมือในการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- สวัสดิ์ เรืองฉาย. "ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3," แนะแนว. 43 : 61 - 84 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2519.
- สุชา จันทรเอม และสุรางค์ จันทรเอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, 2523.
- สุคใจ เหล่าสุนทร. "การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา," วิทยาจารย์. 6 (11) : 41 - 45 ; สิงหาคม 2513.
- หวัน ประพาน. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจ และความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบผสมกับโรงเรียนมัธยมสายสามัญ จังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

- อรพินทร์ หิรัญ. ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ออาชีพบรรณารักษ์. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- อัมพร ปันศรี และนนทนา เพือก่อง. การจัดและบริหารงานห้องสมุด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2516.
- Bloom, Benjamin Samuel and others. Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York : McGraw-Hill, 1971.
- Debons, Anthony and others. Information Professionals : Survey of an Emerging Field. New York : Marcal Dekker, 1981
- Dewey, John. Dictionary of Education. New York : Philosophy Library, 1979.
- Ezell, Lonnie B. and Henry H. Tate. "High School Students Look to Future," The Journal of Educational Research. 49 : 217 - 222 ; November, 1955.
- Ginzberg, Eli. The Development of Human Resources. New York : McGraw-Hill, 1966.
- Good, Cater V. Dictionary of Education. 2nd.ed. New York : McGraw-Hill, 1959.
- Hale, Martha L. "Administrators and Information : A Review of Methodologies Use for Diagnosing Information Use," Advance in Librarianship Volume 14. edited by Wesley Simonton. p. 75 - 97. New York : Harcourt Brace Jovanovich, 1986.
- Hatch, Raymond N. Administration of Guidance Services. New Jersey : Prentice-Hall, 1965.

- Henry, N. W. and D. Elaine Roache. "Why do People Enrol in Librarianship Courses ? A study," The Australian Library Journal. 24 (8) : 333 - 342 ; September, 1975.
- Hutchins, F.G.B. Librarianship : A Short Manual with Reference to Developing Countries. Kuala Lumpur : Oxford University Press, 1966.
- Jager, Harry A. and Clifford P. Froehlich "Guidance Tools for Vocational Shop Instructor," Vocational Instructor's Shop Handbook III. New York : Harper and Brothers, 1947.
- Machlup, Fritz. The Production and Distribution of Knowledge in the United States. New Jersey : Princeton University Press, 1962.
- Margit, Will. "A New Programme of Practice for the Basic Course in Librarianship," RISA. 103 (3) : 106 - 108 ; March 1989.
- McMahan, Anne. Personality of the Librarian ; Prevalent Social Status and Attitude Towards the Profession. Adelaide, Libraries Board of South Australia, 1967.
- Morrison, Perry David. Career of the Academic Librarians : A Study of the Social Origins Educational Attainments Vocation Experience and Personality Characteristics of A Group of American Academic Librarians. ALA, 1970.
- Shera, Jesse H. Introduction to Library Science. Colorado : Libraies Unlimited, 1954.
- Strong, E. G., Jr. "Interest Score While in College of Occupations Engages in 20 Years Later," Educational Psychological Measurement. 11 : 335 - 348 , 1954.
- Super, Donald E. The Psychology of Careers. New York : Harper and Brothers, 1957.

Wallace, Sarah Leslie. So You Want to be a Librarian. New York :
Harper & Row, 1963.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ

ชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการอ่านชุดสารนิเทศวิชาชีพ

บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ ตามความเป็นจริงของนักเรียน

รายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/ _____

1. สถานศึกษา

- ☐ โรงเรียนยานนาวาวิทยาคม จังหวัดกรุงเทพมหานคร
☐ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร

2. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

3. นักเรียนมีลักษณะใดในข้อต่อไปนี้

- ☐ กำลังเรียน หรือเคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด
☐ กำลังเป็นนักเรียนช่วยงานห้องสมุด หรือเคยเป็นนักเรียนช่วยงานห้องสมุด
☐ กำลังเป็นสมาชิก หรือเคยเป็นสมาชิกชมรมห้องสมุด
☐ ไม่เคยมีลักษณะดังกล่าวข้างต้น

แบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ

คำชี้แจงในการตอบแบบสำรวจ

ในแต่ละข้อต่อไปนี้มีกิจกรรมอยู่ 3 กิจกรรม ให้นักเรียนพิจารณาว่าทั้ง 3 กิจกรรมนั้นนักเรียนสนใจที่จะทำกิจกรรมใดมากที่สุด

โปรดเลือกเพียงข้อเดียว เลือกแล้วให้กากบาท $\times$ ที่อักษร ก. หรือ ข. หรือ ค.
ข้อที่นักเรียนได้เลือก

<p>1. ก. เป็นสมาชิกชมรมวิทยาศาสตร์
ข. เป็นสมาชิกชมรมห้องสมุด
ค. เป็นสมาชิกชมรมภาษาอังกฤษ</p> <p>2. ก. จัดนิทรรศการแสดงหนังสือใหม่
ข. จัดรายการแสดงเสื้อผ้า
ค. จัดรายการประกวดแต่งหน้าขำ</p> <p>3. ก. ทำงานในห้องสมุด
ข. ทำงานในห้างสรรพสินค้า
ค. ทำงานในห้องปฏิบัติการเคมี</p> <p>4. ก. เรียนวิชาคณิตศาสตร์
ข. เรียนวิชาดนตรี
ค. เรียนวิชาการเขียนรายงาน
และการศึกษาค้นคว้า</p> <p>5. ก. ช่อมของเล่นที่ชำรุด
ข. ช่อมหนังสือที่ขาดหรือชำรุด
ค. ช่อมจักรยานที่ชำรุด</p> | <p>6. ก. อ่านหนังสือด้านวิทยาศาสตร์
ข. อ่านหนังสือด้านวรรณคดี
ค. อ่านหนังสือเกี่ยวกับวิธีการเก็บและ
รักษาข้อมูล</p> <p>7. ก. เป็นครูสอนภาษาไทย
ข. เป็นครูสอนวาดเขียน
ค. เป็นครูดูแลห้องสมุดหรือครูบรรณารักษ์</p> <p>8. ก. เก็บและสะสมแสตมป์
ข. เก็บและสะสมหนังสือ
ค. เก็บและสะสมเหรียญสตางค์สมัยต่าง ๆ</p> <p>9. ก. ขายหนังสือ
ข. ขายภาพศิลปะ
ค. ขายเครื่องดนตรี</p> |
|---|--|

10. ก. ชมพิพิธภัณฑ์ภาพทางศิลปะ
ข. ชมพิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับ
ธรรมชาติศึกษา
ค. ชมหอสมุดแห่งชาติ
11. ก. อ่านประวัติเกี่ยวกับการละคร
ข. อ่านประวัติเกี่ยวกับหอสมุดแห่งชาติ
ค. อ่านประวัติเกี่ยวกับการดนตรี
12. ก. อ่านหนังสือ
ข. ดูโทรทัศน์
ค. เดินดูของตามตลาดหรือ
ห้างสรรพสินค้า
13. ก. ศึกษาวิธีการเขียนเรื่องสั้น
ข. ศึกษาวิธีการวาดรูป
ค. ศึกษาวิธีการให้เลขหมู่หนังสือ
14. ก. เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับ
ออกแบบโครงสร้างอาคาร
ข. เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับ
คิดราคาสินค้าในร้านค้า
ค. เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับ
เก็บข้อมูลให้เป็นระบบ
15. ก. จัดสินค้าในร้านให้ดูเป็น
ระเบียบ
ข. จัดดอกไม้ให้ดูสวยงาม
ค. จัดหนังสือให้เป็นระเบียบเพื่อ
ความสะดวกในการค้นหา
16. ก. ดูแลห้องพยาบาล
ข. ดูแลห้องวิทยาศาสตร์
ค. ดูแลห้องสมุด
17. ก. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดระบบเก็บ
รักษาข้อมูล
ข. เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านวรรณคดี
ค. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะนำในการ
ศึกษาต่อต่างประเทศ
18. ก. จัดมุมหนังสือสำหรับเด็กหรือมุมหนังสือการ์ตูน
ข. ออกแบบเสื้อผ้าสำหรับเด็ก
ค. ประดิษฐ์ของเล่นสำหรับเด็ก
19. ก. ทำตู้โชว์ไวไวใส่ถ้วยชาม
ข. ทำตู้และชั้นวางเครื่องเสียง
ค. ทำตู้และชั้นวางหนังสือและเอกสาร
20. ก. อ่านบทความวิจารณ์ทางการเมือง
ข. อ่านบทความวิจารณ์งานศิลปะ
ค. อ่านบทความวิจารณ์หนังสือ
21. ก. อ่านประวัตินักวิทยาศาสตร์ที่
ประสบความสำเร็จในชีวิต
ข. อ่านประวัตินักการเมืองที่
ประสบความสำเร็จในชีวิต
ค. อ่านประวัติบรรณารักษ์ห้องสมุด
ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

22. ก. ตรวจสอบสินค้าในโกดังสินค้า
 ข. ตรวจสอบรถในสำนักงานพิมพ์หรือโรงพิมพ์
 ค. ตรวจสอบเครื่องใช้ไฟฟ้า
23. ก. เก็บหนังสือให้เป็นระเบียบ
 ข. เก็บยาประจำบ้านอย่างมีระเบียบ
 ค. เก็บเสื้อผ้าไว้อย่างมีระเบียบ
24. ก. ทำรายการแม่บ้าน
 ข. ทำรายการศิลปะ
 ค. เขียนบทความวิจารณ์หนังสือและสิ่งพิมพ์ให้โรงพิมพ์
25. ก. ทำงานในโรงงาน
 ข. ทำงานในฟาร์มเลี้ยงสัตว์
 ค. ทำงานในร้านขายหนังสือ
26. ก. เย็บเศษผ้าทำเป็นผ้าเช็ดหน้า
 ข. เย็บตะเข็บเสื้อผ้าที่หลุดให้ใช้ได้ดังเดิม
 ค. เย็บเล่มนิตยสารที่ชอบให้เป็นเล่มเดียวกัน
27. ก. ชมเมืองเก่าหรือเมืองโบราณ
 ข. เที่ยวสวนสัตว์
 ค. ชมหอสมุดแห่งชาติ
28. ก. ช่วยเหลือเพื่อนคันหนังสือที่หาไม่พบ ในห้องสมุด
 ข. ช่วยเหลือเด็ก, คนชราเดินข้ามถนน
 ค. อ่านหนังสือให้เด็กป่วยในโรงพยาบาลฟัง
29. ก. เป็นสมาชิกร้านหนังสือให้เช่า
 ข. เป็นสมาชิกร้านวิดีโอให้เช่า
 ค. เป็นสมาชิกร้านวิดีโอเกมส์
30. ก. ฝึกคำปรึกษาในห้องแนะแนว
 ข. บริการยืม - คืนหนังสือในห้องสมุด
 ค. บริการผู้ป่วยในสถานพยาบาล
31. ก. ทำงานในโรงพยาบาล
 ข. ทำงานในห้องสมุด
 ค. เป็นนักวิจัยที่ต้องเดินทางไปทำงานในท้องถิ่นต่าง ๆ
32. ก. ผูกมัดทำปกหนังสือใหม่ให้เป็นปกแข็ง
 ข. ผูกมัดเย็บผ้า
 ค. ผูกมัดจัดแจกันดอกไม้
33. ก. ขายบัตรหน้าโรงละคร
 ข. ขายคู่มือในร้านอาหารของห้างสรรพสินค้า
 ค. ให้บริการยืม - คืนหนังสือในห้องสมุด
34. ก. พิมพ์และจัดพิมพ์เอกสาร
 ข. สอนภาษาอังกฤษ
 ค. ขายอุปกรณ์ทางการศึกษา
35. ก. สอนนักเรียนเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม
 ข. สอนเด็กให้อ่านหนังสืออย่างถูกวิธี
 ค. สอนการทอดผ้าและจักสาน

36. ก. อ่านเรื่องเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการธุรกิจสมัยใหม่
 ข. อ่านเรื่องเกี่ยวกับการรักษาโรคด้วยพืชสมุนไพรต่าง ๆ
 ค. อ่านเรื่องเกี่ยวกับวิธีการเลือกซื้อหนังสือให้เหมาะสมกับผู้อ่าน
37. ก. ต้องการให้ผู้อื่นรู้จักในนามนักสังคมสงเคราะห์ดีเด่น
 ข. ต้องการให้ผู้อื่นรู้จักในนามทนายความที่มีชื่อเสียง
 ค. ต้องการให้ผู้อื่นรู้จักในนามบรรณารักษ์ดีเด่น
38. ก. เขียนบทความวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 ข. เขียนบทความวิธีซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า
 ค. เขียนบทความวิธีรักษาใบหน้า
39. ก. ติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูล
 ข. ติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการเกษตร
 ค. ติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการผลิตรถยนต์
40. ก. สอนนักเรียนให้ใช้ห้องสมุดเป็น
 ข. สอนนักเรียนให้ปฐมพยาบาลเป็น
 ค. สอนนักเรียนให้ออกกำลังกายอย่างถูกวิธี
41. ก. อธิบายวิธีค้นหาหนังสือในห้องสมุดและศูนย์รวบรวมข่าวสารข้อมูล
 ข. สาธิตวิธีการทดสอบค่าของความเป็นกรด - ด่างของน้ำ
 ค. อธิบายการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
42. ก. ศึกษากิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน
 ข. ศึกษาวิธีการออกกำลังกายที่ถูกวิธี
 ค. ศึกษาวิธีการให้คำปรึกษาที่ดี
43. ก. สอนเด็กให้รู้จักใช้คอมพิวเตอร์ค้นหาเก็บ และรักษาข้อมูล
 ข. สอนเด็กให้รู้จักใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมจำนวน, คุณภาพสินค้า
 ค. สอนเด็กให้รู้จักใช้คอมพิวเตอร์คิดเลข
44. ก. ต้องการเป็นนักเรียนที่คำนวณเก่งที่สุด
 ข. ต้องการเป็นนักเรียนที่มีวิธีการอ่านหนังสือรวดเร็วและเข้าใจกว่าคนอื่น ๆ
 ค. ต้องการเป็นนักเรียนที่เก่งในวิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด
45. ก. หาเงินมาช่วยค่าเล่าเรียนโดยทำงานในห้องสมุดตอนเย็น, เสาร์ - อาทิตย์
 ข. หาเงินมาช่วยค่าเล่าเรียนโดยทำงานในร้านอาหารของห้างสรรพสินค้าตอนเย็น, เสาร์ - อาทิตย์
 ค. หาเงินมาช่วยค่าเล่าเรียนโดยเล่นดนตรีตอนเย็น, เสาร์ - อาทิตย์

เอกสารแนะนำวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
เล่มที่ 1

โลกของอาชีพ
&
การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์

โลกของอาชีพและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

การศึกษามีความจำเป็นสำหรับมนุษย์เราเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษจะช่วยทำให้มนุษย์เราสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปประกอบอาชีพได้ จากการที่นักเรียนได้เรียนมาหลาย ๆ ปีนั้น นักเรียนเคยคำนึงถึงสิ่งนี้บ้างไหมว่า "เราจะประกอบอาชีพอะไรเมื่อโตขึ้น?" อาชีพในปัจจุบันนั้นมีมากมายหลายชนิด อาชีพแต่ละชนิดก็มีลักษณะของงานและคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพแตกต่างกันไป เช่น

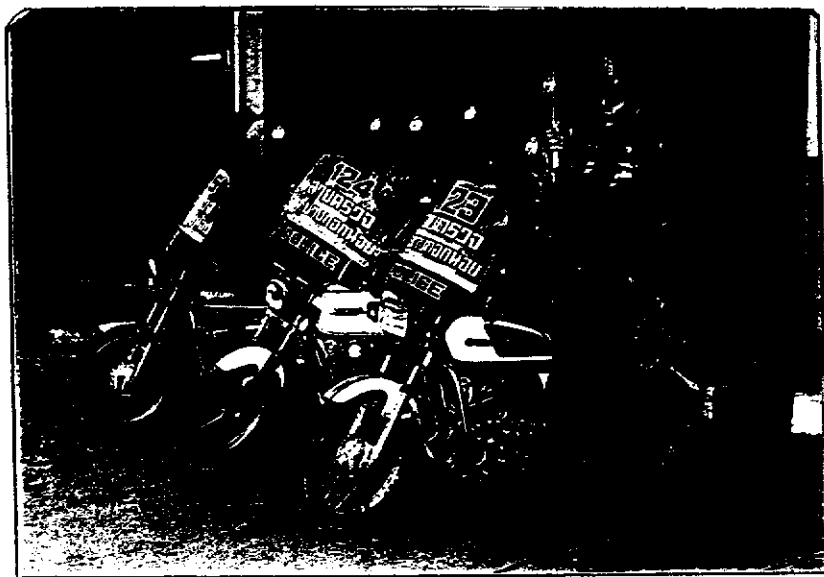
อาชีพนักร้อง เป็นอาชีพที่ต้องทำงานเกี่ยวกับการใช้เสียง ดังนั้นผู้ที่ประกอบอาชีพนี้จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับดนตรี จังหวะดนตรี และมีศิลปะในการร้องเพลงที่ดีด้วย

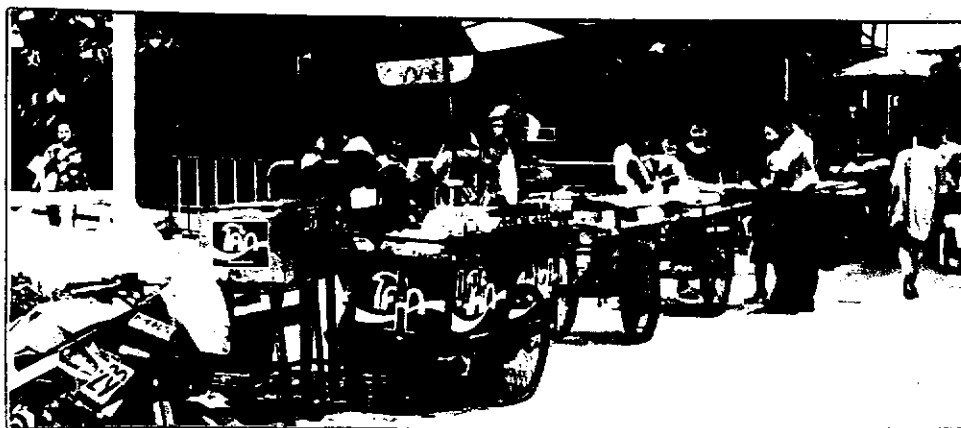
อาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ต้องการบุคคลที่มีบุคลิกที่ดี มีความรู้ความสามารถในวิชา
เกี่ยวกับงานเลขานุการ ตลอดจนทั้งมีมนุษยสัมพันธ์และความละเอียดรอบคอบที่ดีด้วย

อาชีพช่างไฟฟ้าเป็นอาชีพหนึ่งที่เกี่ยวข้อง
กับไฟฟ้า ผู้ประกอบอาชีพนี้จำเป็นต้อง
จะต้องมีความละเอียดรอบคอบ อดทนและ
ใจเย็นตลอดจนกระทั่งไม่กลัวความสูง

อาชีพตำรวจเป็นอาชีพที่คอยบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบอาชีพนี้ จำเป็นจะต้องมีความรู้ในการใช้ตัวบทกฎหมาย มีจิตใจสูง เสียสละและยุติธรรมตลอดจน ต้องมีนิสัยรักการผจญภัย สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

อาชีพอีกอาชีพหนึ่งที่มีอยู่ทั่วไปก็คือ อาชีพค้าขาย เป็นอาชีพที่ต้องมีศิลปะในการ พูดชักจูงลูกค้า ตลอดจนกระทั่งจะต้องมีความขยัน อดทน

ลักษณะของอาชีพและคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพแต่ละชนิดดังกล่าวนั้น มีความแตกต่างกันไป ในการจะตั้งเป้าหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพนั้นนอกจากนักเรียนจะต้องรู้จักตนเองดีพอแล้ว นักเรียนยังจะต้องรู้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการก้าวเข้าสู่อาชีพและลักษณะการปฏิบัติงานในอาชีพต่าง ๆ ด้วย การรู้จักลักษณะของอาชีพจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพของแต่ละคน จากแผนภูมิโลกกว้างทางอาชีพนักเรียนสนใจอาชีพอะไรเอ่ย? และวิชาชีพที่จะแนะนำให้นักเรียนได้รู้จักต่อไปนี้ คือ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนที่จะแนะนำวิชาชีพนี้ก็ต้องมาทราบวิธีการก้าวเข้าสู่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์กันก่อนว่ามีวิธีการอย่างไร และมีเนื้อหาวิชาที่ศึกษาอะไรบ้าง เพื่อนักเรียนจะได้สำรวจตนเองว่าสนใจวิชาชีพนี้หรือไม่?

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

ผู้ที่สนใจจะศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์นั้น ควรสำรวจตนเองเสียก่อนว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมกับตนเองมากน้อยเพียงไร กล่าวคือ ควรจะเป็นคนที่ มีใจรักและสนใจอ่านหนังสือและรักการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการจัดหาหนังสือ และการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ ควรเป็นผู้ที่รู้จักคุณค่าของหนังสือ มีอุปนิสัยสุขุมเยือกเย็น อุดมคติ แต่ควรเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนทั่วไป สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รู้จักเทคนิคในการให้บริการแก่ผู้อื่น ทั้งต้องมีความจำแนกย่น และเป็นคนที่ชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้ที่จะศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

ในด้านพื้นฐานความรู้ผู้ที่ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์นั้น ต้องมีวุฒิต่ำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า และมีความถนัดในวิชาต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษาและความรู้ทั่วไป

สถาบันที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

วิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เปิดสอนเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี มีหลายสถาบันด้วยกันดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะอักษรศาสตร์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
4. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ
5. มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะมนุษยศาสตร์ เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คณะมนุษยศาสตร์ กรุงเทพฯ
7. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต.รู่สะมีแล อ.เมือง จ.ปัตตานี
8. มหาวิทยาลัยบูรพา คณะมนุษยศาสตร์ บางแสน จ.ชลบุรี
9. วิทยาลัยครูต่าง ๆ (สถาบันราชภัฏ) ที่เปิดสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

สถาบันดังกล่าวนี้ เปิดสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ มีหลักสูตร 4 ปี เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับปริญญาแตกต่างกันตามที่ตั้งสถาบันนั้น ๆ กำหนด เช่น ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (อ.บ.) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และวิทยาลัยครูที่เปิดสอนหลักสูตรนี้ ปริญญาการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเมื่อจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว ก็สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาโทได้อีก หรือหากมีความประสงค์จะศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกก็สามารถศึกษาต่อได้ในต่างประเทศ

เนื้อหาวิชาที่ศึกษา

1. ผู้ที่เลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์นั้น นอกจากจะต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามที่สถาบันแต่ละแห่งกำหนดไว้แล้วจะต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ของสาขาวิชาที่นี้โดยเฉพาะ ซึ่งพอสรุปได้แก่วิชาต่อไปนี้

ความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ประวัติห้องสมุด วิชาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การเลือกซื้อหนังสือและอุปกรณ์การอ่าน การจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือและวัสดุในห้องสมุด การจัดและบริหารห้องสมุดโรงเรียน วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น วารสารและหนังสือพิมพ์ บรรณานุกรมและเชิงอรรถ การผลิตอุปกรณ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด การวิจัยเบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์ ห้องสมุดกับการพัฒนาชนบท สื่อการศึกษาในห้องสมุด สารนิเทศศาสตร์เบื้องต้น การจัดการสารนิเทศศาสตร์ คอมพิวเตอร์กับงานห้องสมุด การวิจัยเบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นต้น

2. ผู้ที่ศึกษาวิชาสารนิเทศศาสตร์ (ต่างกับสาขาวิชานิเทศศาสตร์) ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามที่สถาบันแต่ละแห่งกำหนดไว้แล้วจะต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาสารนิเทศศาสตร์โดยเฉพาะอีก ซึ่งพอสรุปได้แก่วิชาดังต่อไปนี้

ความรู้เบื้องต้นทางสารนิเทศศาสตร์ การประยุกต์ไมโครคอมพิวเตอร์ ปฏิบัติการชุดคำสั่งสำเร็จรูป การพัฒนาชุดคำสั่งในงานสารนิเทศ การจัดระบบสารนิเทศ ระบบดำเนินงานสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ หลักการสืบค้นออนไลน์ ระบบฐานข้อมูล บริการสื่อสารและโทรคมนาคม การเสนอและเผยแพร่สารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาวิชาชีพ หลักมัลติมีเดียเบื้องต้น การสื่อสารข้อมูลและเครือข่าย มาตรฐานสื่อสารข้อมูล หลักการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย คณิตศาสตร์สำหรับสารนิเทศ ภาษาศาสตร์ในสารนิเทศ เป็นต้น

สำหรับผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและ/หรือสาร์นิเทศศาสตร์แล้ว สามารถนำวิชาชีพที่ศึกษามาประกอบวิชาชีพดังต่อไปนี้

1. วิชาชีพครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ บรรณารักษ์ห้องสมุด และวิชาชีพอื่น ๆ ที่คาบเกี่ยว เช่น ตรวจตัวหนังสือ/เรียงอักษร ในสำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์, เย็บหนังสือหรือวารสารในสำนักพิมพ์ เป็นต้น

2. ผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัย และวิชาชีพอื่น ๆ ที่สามารถไปประกอบได้อีก เช่น เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์, นักวางแผนเพื่อการประมวลผล (โปรแกรมเมอร์), ผู้จัดการฝ่าย-สำนักงาน, นักวิเคราะห์ระบบงาน, พนักงานเครื่องประมวลอัตโนมัติ, และเลขานุการ เป็นต้น

เอกสารแนะนำวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

เล่มที่ 2

**วิชาชีพครู-อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์**

วิชาชีพครู/อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

ความสำคัญงาน

ภาระงานในหน้าที่ของครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์นั้น จะเกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนนักเรียน นิสิตนักศึกษา เป็น

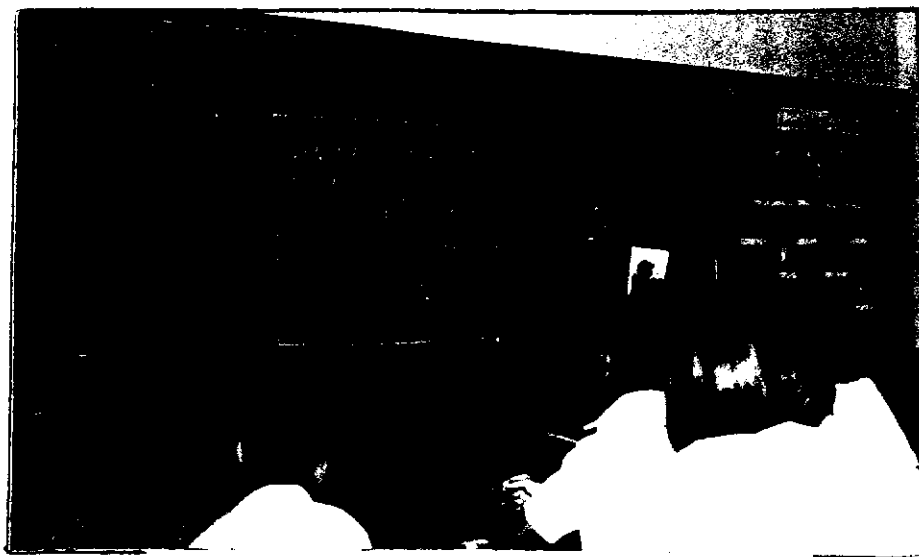
2 ลักษณะ คือ

1. อบรมสั่งสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และนิสิตนักศึกษา
ชั้นปีที่ 1 ให้ความรู้ ความเข้าใจระบบงานห้องสมุด และสามารถในห้องสมุดหรือหน่วยงานที่เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ
2. อบรมสั่งสอนนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยครู (สถาบันราชภัฏ) ที่เลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์เป็นวิชาเอก ให้ความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนไปประกอบวิชาชีพบรรณารักษ์ในห้องสมุดหรือหน่วยงานที่เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ต่าง ๆ ได้

ลักษณะของงาน

งานด้านการสอนของครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์จะมีลักษณะงานด้านการสอน ดังนี้คือ

1. หากสอนในโรงเรียนประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ก็จะทำหน้าที่ในการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดหรือการเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า และจะต้องปฏิบัติงานในห้องสมุดอีกด้วยคือ เป็นครูบรรณารักษ์นั่นเอง
2. หากสอนในสถาบันอุดมศึกษา จะมีการสอน 2 ลักษณะ คือ สอนให้นิสิตนักศึกษารู้จักใช้ห้องสมุดเป็น รู้จักวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ในห้องสมุด และสอนในรายวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนจบไปประกอบอาชีพเป็นบรรณารักษ์ หรือครูบรรณารักษ์ ซึ่งเนื้อหาวิชาที่เรียนจะลึกซึ้งมากขึ้น

ครู - อาจารย์บรรณารักษ์กำลังสอนเรื่องบัตรรายการ

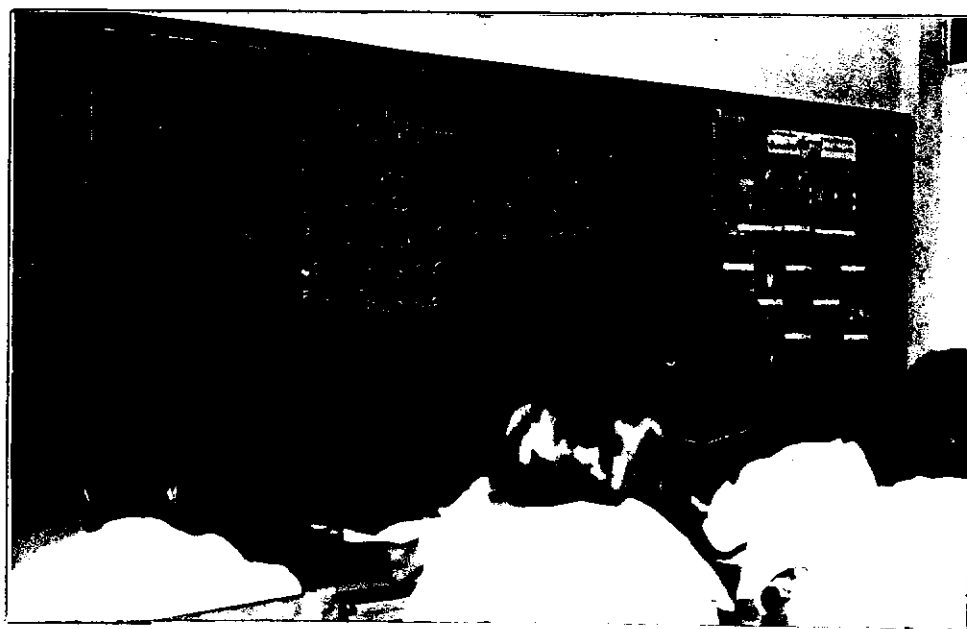
สภาพของงาน

ครู - อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์จะมีลักษณะการสอนที่เป็นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป กล่าวคือ

หากสอนนักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู (สถาบันราชภัฏ) ให้สามารถใช้บัตรรายการช่วยในการค้นหาหนังสือในห้องสมุดได้ ก็จะสอนภาคทฤษฎีก่อนว่า "เครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถค้นหาหนังสือในห้องสมุดได้ สะดวกและรวดเร็วขึ้น คือ บัตรรายการ ซึ่งบัตรรายการที่ห้องสมุดจัดทำไว้ให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ใช้ในการค้นหาหนังสือนั้นมี 3 ประเภท ได้แก่ บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง และบัตรหัวเรื่อง โดยครู-อาจารย์จะอธิบายบัตรรายการแต่ละประเภทว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรและมีวิธีการใช้อย่างไร" จากนั้นก็ให้นักเรียนได้ปฏิบัติโดยทดลองใช้บัตรรายการค้นหาหนังสือจากชั้นหนังสือในห้องสมุดให้พบตัวเล่มจริงตามต้องการ

ส่วนการสอนนิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก็จะมีวิธีการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเช่นกัน กล่าวคือ

หากสอนเรื่องวิธีการทำบัตรรายการของหนังสือก็จะสอนตามหลักการและกฎเกณฑ์ของการทำบัตรรายการ โดยจะบอกถึงวิธีการทำบัตรรายการแต่ละประเภท และส่วนต่าง ๆ ในบัตรรายการ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง โรงพิมพ์/สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ หมายเหตุ แนวสืบค้น และเลขเรียกหนังสือว่ามีตำแหน่งอยู่บริเวณใดของบัตรรายการ หรือวิธีการนำชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง โรงพิมพ์/สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ มาลงในบัตรรายการนั้นเรานำมาจากส่วนใดของหนังสือ แม้กระทั่งวิธีการกำหนดหัวเรื่องและเลขหมู่ของหนังสือก็มีวิธีการกำหนดอย่างใดด้วย โดยครู-อาจารย์จะสอนตามหลักการการทำบัตรรายการพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบด้วย เมื่อสอนจบแล้วครู-อาจารย์ก็ให้ผู้เรียนได้ทำบัตรรายการจริงตามทฤษฎีว่าไว้ โดยกำหนดหนังสือให้กับผู้เรียนแล้วให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทำบัตรรายการของหนังสือเล่มนั้นจริง ๆ

ครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์ กำลังสอนวิธีทำบัตรรายการหนังสือ

คุณสมบัติประจำตัว

ครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์จะต้องมี
คุณสมบัติประจำตัวดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นผู้ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ในระดับ
ปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก (ระดับใดระดับหนึ่ง)
2. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร การสอน รัชฎาการศึกษา
3. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องจิตวิทยาการสอน
4. ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คือ มีมารยาทงดงาม ทั้งกาย วาจา และมีหน้าตาแจ่มใส
มีอัธยาศัยอ่อนโยน สุภาพและใจเย็น
5. ต้องเป็นนักอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
6. ต้องรู้จักวิธีการสำรวจความสนใจและความต้องการของครู-อาจารย์ และ
นักเรียน นิสิตนักศึกษา
7. ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการจัดห้องสมุดหรือศูนย์สารนิเทศให้สะดวก
และน่าสนใจอยู่เสมอ
8. ต้องมีน้ำใจเป็นนักประชาธิปไตย คือ พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แล้ว
นำความคิดที่ดีมาปรับปรุงงานที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น
9. ต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจในเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ดี มี
วิจรรณาญาณที่ดี และมีความจริงใจต่อการปฏิบัติงาน
10. ต้องเป็นคนรักงาน ทำงานดี ขยัน อดทนอดกลั้น มีระเบียบ ว่องไว สะอาด
และถี่ถ้วน
11. ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์

การเตรียมตัว

ผู้ที่ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องผ่านการศึกษาอบรมจากสถาบันที่เปิดสอนวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ตามมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยครู (สถาบันราชภัฏ)
ที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

สำหรับการเตรียมตัวในการทำงานนั้น สามารถศึกษารายละเอียดได้จากการประกาศ
รับสมัครของหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย
ศาลากลางจังหวัด สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.ค. เทศบาลจังหวัด ตลอดจนกระทำการฟัง
จากวิทยุ โทรทัศน์ หรือจากหนังสือพิมพ์

การชดเชย สวัสดิการ ความก้าวหน้า ประโยชน์ที่จะได้รับ

ในการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศ
ศาสตร์นั้น ถ้าเป็นหน่วยงานของรัฐบาลจะได้รับเงินเดือนตามระดับวุฒิของตนเอง โดยใน
ระดับปริญญาตรี จะได้รับเงินเดือนในตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 ขั้นแรกของเงินเดือนคือ
5,560 บาท (ห้าพันห้าร้อยหกสิบบาทถ้วน) และจะได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เช่น
5,560 5,860 6,160 6,460 ... ตามลำดับ และหากในปีใดผลการปฏิบัติงานดีเด่น
ก็จะได้รับการเพิ่มเงินเดือน 2 ขั้นในปีนั้น เช่น จากเงินเดือน 5,860 บาท เป็น 6,460 บาท
และเมื่อทำงานไปหลาย ๆ ปี ก็สามารถทำปริมาณผลงานเป็นอาจารย์ 2 ระดับ 5 ขั้นแรกของ
เงินเดือนคือ 7,940 บาท (เจ็ดพันเก้าร้อยสี่สิบบาทถ้วน) ต่อจากอาจารย์ 2 ระดับ 5 แล้วยัง
สามารถทำปริมาณผลงานขอตำแหน่งอาจารย์ 3 ได้อีก โดยได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงสุด คือ
31,990 บาท (สามหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยเก้าสิบบาทถ้วน) หากเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย
ก็สามารถทำปริมาณผลงานทางวิชาการเป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ผศ.) รองศาสตราจารย์ (รศ.)

และศาสตราจารย์ (ศ.) โดยได้รับเงินเดือนถึงระดับ 11 เงินเดือนขั้นสูงสุด 42,520 บาท (สี่หมื่นสองพันห้าร้อยยี่สิบบาทถ้วน) ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นสำหรับบัญชีเงินเดือนในปัจจุบัน
ในอนาคตอาจมีการปรับบัญชีเงินเดือนสูงกว่านี้ตามสภาพค่าครองชีพที่สูงขึ้น

สำหรับผู้ที่จะบรรจุเป็นคณาจารย์หรือปริญญานิเทศศาสตร์ เมื่อเข้ารับราชการเป็นครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ เมื่อปฏิบัติงานที่ได้ 2-3 ปี ก็สามารถลาศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกได้ ซึ่งจะมีผลทำให้ระดับเงินเดือนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

สำหรับสวัสดิการนั้นจะได้รับสวัสดิการเกี่ยวกับการเบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าช่วยเหลือบุตร ค่าเช่าบ้านและเมื่อออกจากราชการตามวาระจะได้รับเงินบำเหน็จบำนาญตามความประสงค์เป็นหลักประกันความมั่นคงอีกอย่างหนึ่ง

ครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์กำลังให้บริการยืม-คืนหนังสือให้กับนักเรียน

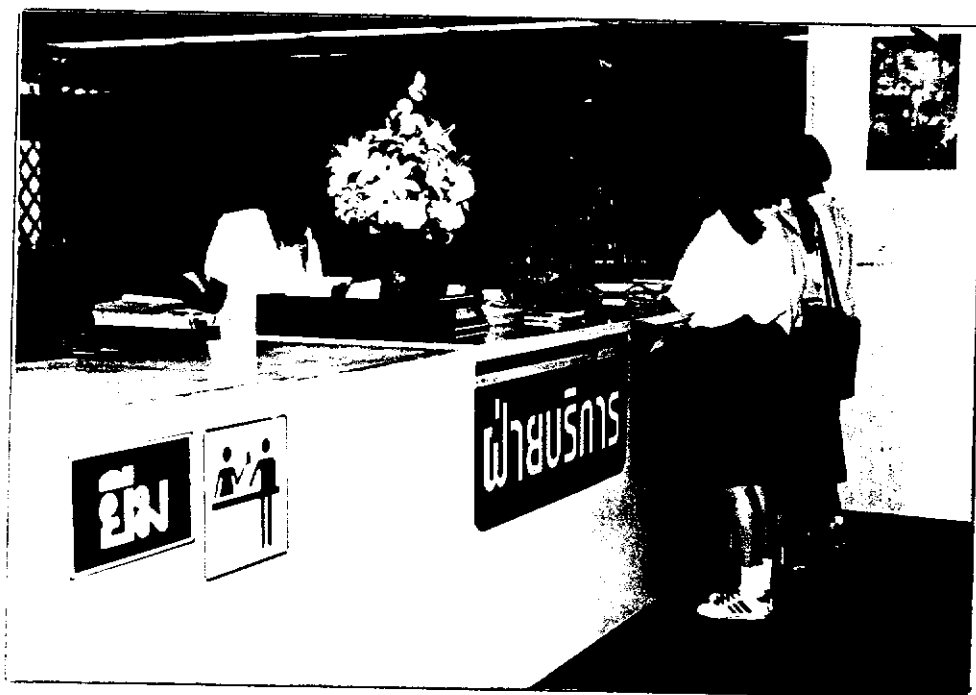
ปัญหาที่อาจประสบ

ครู-อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ นอกจากจะทำการสอนในรายวิชาที่ได้รับมอบหมายแล้วยังต้องทำงานในห้องสมุด หรือศูนย์สารนิเทศอีกด้วย และบางครั้งต้องสละเวลานอกเหนือจากเวลาราชการเพื่อเปิดบริการหรือปฏิบัติงานในห้องสมุด หรือศูนย์สารนิเทศ เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดหรือศูนย์สารนิเทศได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากเวลาราชการ ดังนั้น ครู-อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์จะต้องมีความเสียสละค่อนข้างสูงด้วย

เอกสารแนะนำวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

เล่มที่ 3

วิชาชีพบรรณารักษ์

วิชาชีพบรรณารักษ์

ความสำคัญของงาน

ห้องสมุดเป็นสถาบันที่สำคัญของสังคมเพราะเป็นสถาบันที่รวบรวมสรรพวิทยาการต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร สิ่งตีพิมพ์ และสื่อทัศนวัสดุจำนวนมากมายังสิ่งเหล่านี้มีคุณค่ามหาศาลที่อาจเปรียบได้กับขุมทรัพย์ ผู้ที่รู้จักคัดกรองด้วยการเฝ้าจออ่านและค้นคว้าย่อมเป็นผู้ที่จะได้รับแต่ประโยชน์ เกิดความรู้แตกฉาน ยิ่งในปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เจริญรุดหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง อีกทั้งการดำรงชีวิตของคนเราอยู่ในสภาพที่ต้องมีการแข่งขันกันตลอดเวลา ผู้ที่รักการอ่าน การค้นคว้าย่อมเป็นผู้มีความรอบรู้ มีความคิดแตกฉาน และจะได้เปรียบผู้อื่น ดังนั้น ห้องสมุดซึ่งเป็นที่รวบรวมของวิทยาการต่าง ๆ จึงเป็นสถานที่ที่มีคุณประโยชน์และผู้ที่ทำให้ห้องสมุดมีคุณค่าสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก็คือบรรณารักษ์ เพราะบรรณารักษ์คือผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับห้องสมุดทั้งในด้านการบริหารและการบริการ เช่น การจัดหาหนังสือ การเก็บรักษาอย่างมีระเบียบ ทันสมัยและเอื้ออำนวยประโยชน์แก่ผู้อ่านให้สามารถใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดได้สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น

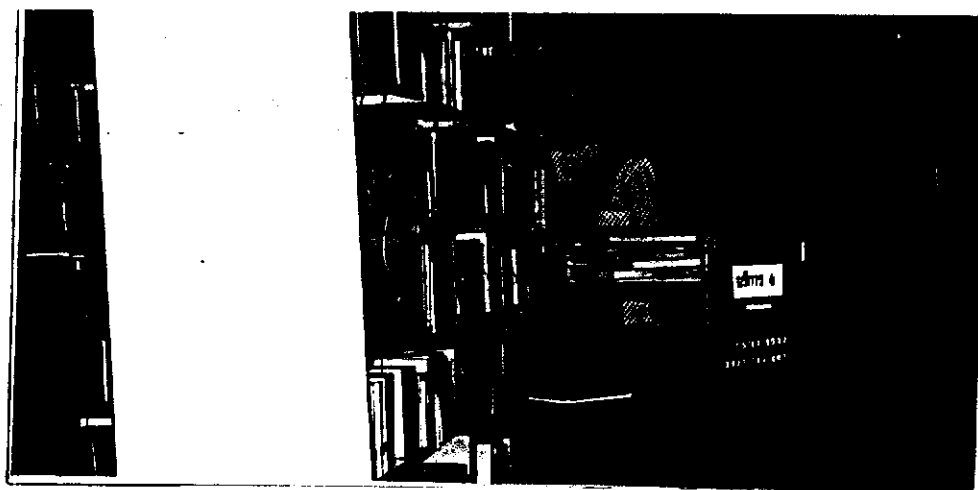
ลักษณะของงาน

วิชาชีพบรรณารักษ์มีลักษณะของงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับหนังสือ และวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุดทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การจัดหา การจัดหมวดหมู่ การให้บริการ การเก็บรักษา เป็นต้น งานของบรรณารักษ์จะเกี่ยวข้องกับผู้ที่มาใช้บริการเสียเป็นส่วนใหญ่ คือ ให้บริการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกและรวดเร็วในการใช้ห้องสมุด และส่งเสริมการอ่าน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและบริการตอบคำถามให้กับผู้ใช้บริการห้องสมุดอีกด้วย

สภาพของงาน

ขอบเขตของงานบรรณารักษ์แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ งานฝ่ายเทคนิค งานฝ่ายบริการและงานฝ่ายบริหาร

งานฝ่ายเทคนิค จะต้องรับผิดชอบในการจัดหา จัดระเบียบหนังสือและวัสดุ ได้แก่ การจัดหาและคัดเลือกหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งโสตทัศนูปกรณ์ เช่น ภาพยนตร์สารคดี สไลด์ เทป แผ่นที่ รูปภาพและอุปกรณ์อื่น ๆ ซึ่งจะสนองความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดในด้านการศึกษา การวิจัยและสันทนาการ เมื่อได้รับหนังสือแล้วก็จะทำการลงทะเบียน ทำบัตรรายการ จัดหมวดหมู่หนังสือตามระบบสากล และจัดเก็บให้เป็นระเบียบสะดวกแก่การนำออกมาใช้ได้ทันทีเมื่อผู้ใช้ห้องสมุดต้องการ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ซ่อมแซมหรือเย็บปกหนังสือที่ชำรุดเสียหายด้วย

บรรณารักษ์ห้องสมุดกำลังจัดเก็บหนังสือชั้นชั้น

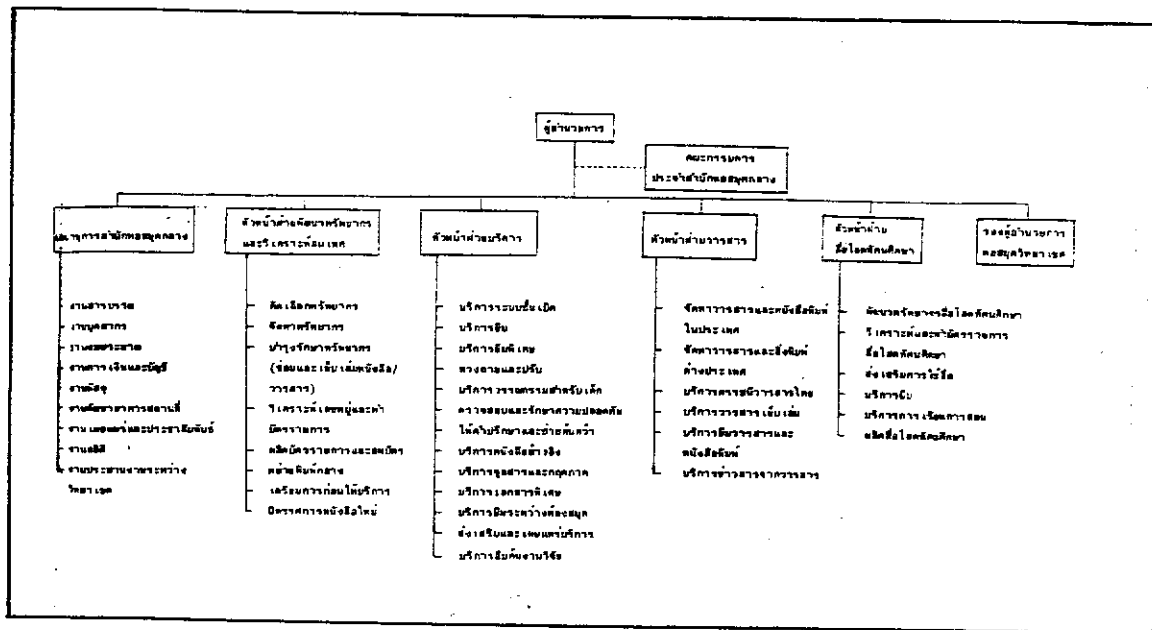
งานฝ่ายบริการ เป็นบริการช่วยการค้นคว้า ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการค้นหา
เรื่องราวที่ต้องการจากหนังสือ การเลือกหนังสืออ่าน การรับจ่ายหนังสือ เก็บสถิติผู้ใช้
หนังสือและห้องสมุด สำนวณหนังสือ รวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องให้แก่ผู้ที่ต้องการ
จัดทำบรรณานุกรมและสารสังเขปบทความในวารสารเพื่อค้นหาเรื่องที่ต้องการได้โดยสะดวก
จัดนิทรรศการและบริการอื่น ๆ ที่เป็นการอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกหรือผู้ใช้

บรรณารักษ์ห้องสมุดให้บริการยืม-คืนหนังสือกับผู้ใช้บริการ

งานฝ่ายบริหาร หมายถึง การวางแผนโครงการ กำหนดนโยบายของห้องสมุด การดำเนินงานและการจัดการทั่วไปทั้งในด้านสถานที่ งบประมาณและบุคลากร

แผนภูมิสายการบริหารงานของห้องสมุด

คุณสมบัติประจำตัวของบรรณารักษ์

วิชาชีพบรรณารักษ์เป็นวิชาชีพที่ต้องการความอดทนและมานะพากเพียรเป็นพิเศษ เพราะเป็นงานที่ให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดเป็นจำนวนมาก

บรรณารักษ์ ต้องออกทนต่อความไม่รู้ไม่เข้าใจของผู้ใช้ห้องสมุดได้เป็นอย่างดี

บรรณารักษ์ ต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดี มีความสามารถในการประนีประนอมในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

บรรณารักษ์ ควรเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความจำแม่นยำ นอกจากนี้ควรเป็นผู้มีระเบียบในการเก็บเอกสารและสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างดียิ่ง

บรรณารักษ์ ควรเป็นผู้ที่มีความเสียสละ อุทิศกายและพลังใจเพื่องานเกี่ยวกับห้องสมุดอย่างจริงจัง

บรรณารักษ์ ควรเป็นผู้ที่สนใจในเรื่องของบุคคล หนังสือ มีความอยากรู้อยากเห็นอย่างฉลาด สามารถแสดงความรู้สึกรของตนเองได้อย่างกระฉับกระเฉง

การเตรียมตัว

ผู้ที่ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องผ่านการศึกษาอบรมจากสถาบันที่เปิดสอนวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ตามมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยครู สำหรับการเตรียมตัวในการเข้าทำงานนั้น สามารถศึกษารายละเอียดได้จากการประกาศรับสมัครของหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย ศาลากลางจังหวัด สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.ค. เทศบาล ตลอดจนกระทรวงการพลังงาน วิทยุ โทรทัศน์ หรือจากหนังสือพิมพ์

การชดเชย สวัสดิการ ความก้าวหน้า ประโยชน์ที่จะได้รับ

ในการปฏิบัติงานของบรรณารักษะนั้น ถ้าเป็นหน่วยงานของรัฐบาลจะได้รับเงินเดือนตามวุฒิของตนเอง โดยในระดับปริญญาตรี จะได้รับเงินเดือนในตำแหน่งบรรณารักษ์ 3 เงินเดือนขั้นแรก 5,560 บาท (ห้าพันห้าร้อยหกสิบบาทถ้วน) และจะได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เช่น 5,560 5,860 6,160 6,460 ... ตามลำดับ และหากปีใดผลการปฏิบัติงานดีเยี่ยม ก็จะได้รับ การเพิ่มเงินเดือน 2 ขั้นในปีนั้น เช่นจาก 5,860 บาท เป็น 6,460 บาท เป็นต้น แล้วเงินเดือนจะขึ้นไปเรื่อย ๆ จนถึงระดับ 6 เมื่อได้ตำแหน่งบรรณารักษะระดับ 6 แล้วก็สามารถทำปริมาณผลงานทางวิชาการ ขอเป็นผู้ชำนาญการ โดยจะได้รับเงินเดือนในระดับ 7-8 ขั้นแรกของเงินเดือนคือ 11,980 บาท ต่อจากระดับ 8 ก็จะมีการประเมินผลงานขอเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยจะได้รับเงินเดือนในระดับ 9

ขั้นแรกของเงินเดือนคือ 17,220 บาท ต่อจากตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญแล้ว ก็สามารถขอตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญพิเศษได้อีก โดยได้รับเงินเดือนในระดับ 10 เงินเดือนถึงขั้นสูงสุดคือ 37,740 บาท (สามหมื่นเจ็ดพันเจ็ดร้อยสี่สิบบาทถ้วน) สำหรับบัญชีเงินเดือนในปัจจุบัน ในอนาคตอาจมีการปรับเงินเดือนเพิ่มขึ้นสูงกว่านี้ ตามสภาพของค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น

สำหรับผู้ที่จะบรรจุเป็นปริญาตรีหรือปริญาโท เมื่อเข้ารับราชการเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด และปฏิบัติหน้าที่ได้ 2-3 ปี ก็สามารถลาศึกษาต่อเพื่อเพิ่มระดับปริญาโทหรือปริญาเอกได้ ซึ่งจะมีผลทำให้ระดับเงินเดือนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

สำหรับสวัสดิการนั้นจะได้รับสวัสดิการเกี่ยวกับการเบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าช่วยเหลือบุตร ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าเช่าบ้าน และเมื่อออกจากราชการตามวาระจะได้รับเงินบำเหน็จบำนาญตามความประสงค์ เป็นหลักประกันความมั่นคงอีกอย่างหนึ่ง แต่หากทำงานกับเอกชนตามบริษัท ห้างร้าน สมาคม ฯลฯ ก็จะได้รับเงินเดือนตามที่เอกชนแต่ละแห่งจะเสนอให้ ส่วนมากเงินเดือนที่ได้รับจากภาคเอกชนจะมากกว่าเงินเดือนที่รับจากทางราชการ

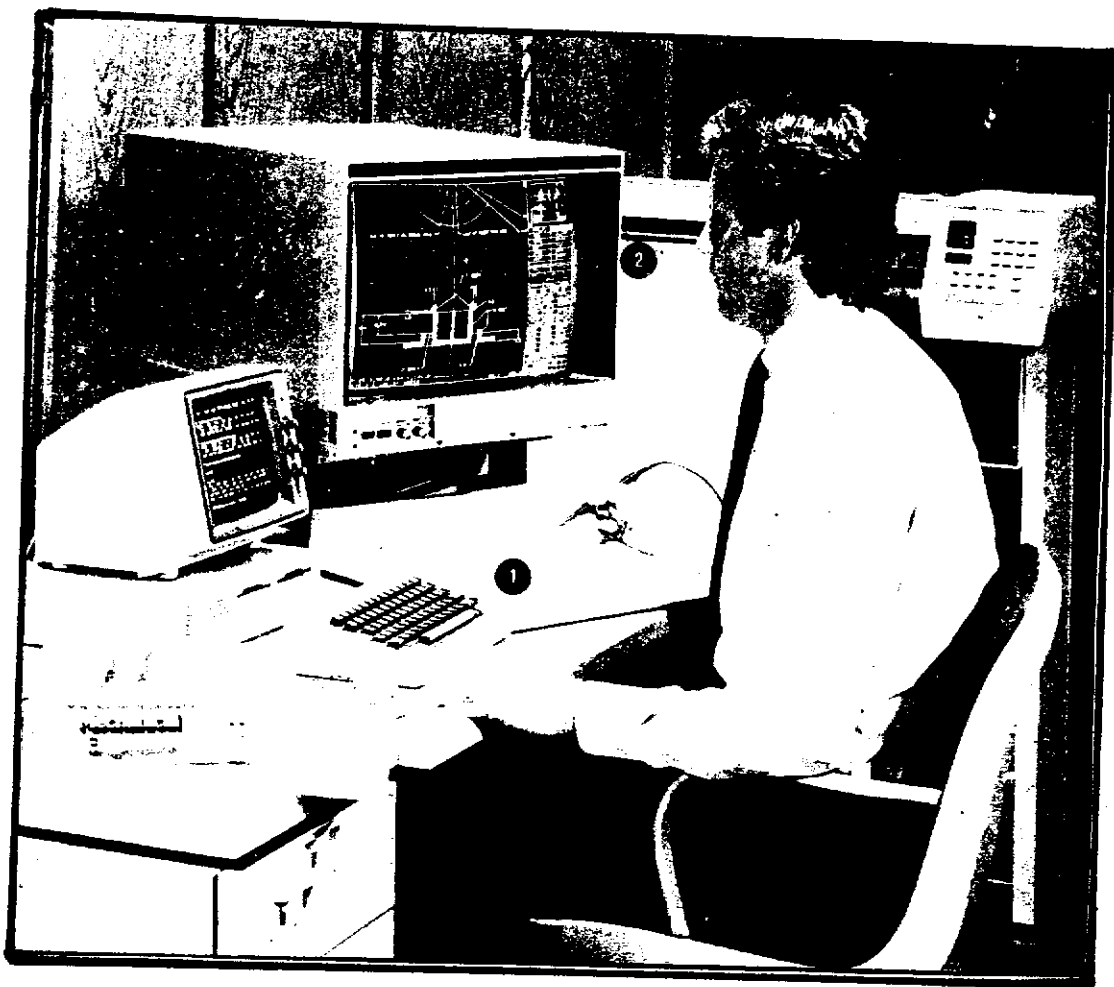
ปัญหาที่อาจประสบ

วิชาชีพบรรณารักษ์นอกจากจะทำงานในห้องสมุดในเวลาราชการแล้ว ยังจะต้องใช้เวลาในการทำงานนอกเหนือจากเวลาราชการอีกด้วย กล่าวคือจะต้องเปิดเวลาบริการหรือปฏิบัติงานห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม นอกเหนือจากเวลาราชการ ดังนั้นบรรณารักษ์จะต้องมีความเสียสละค่อนข้างสูง

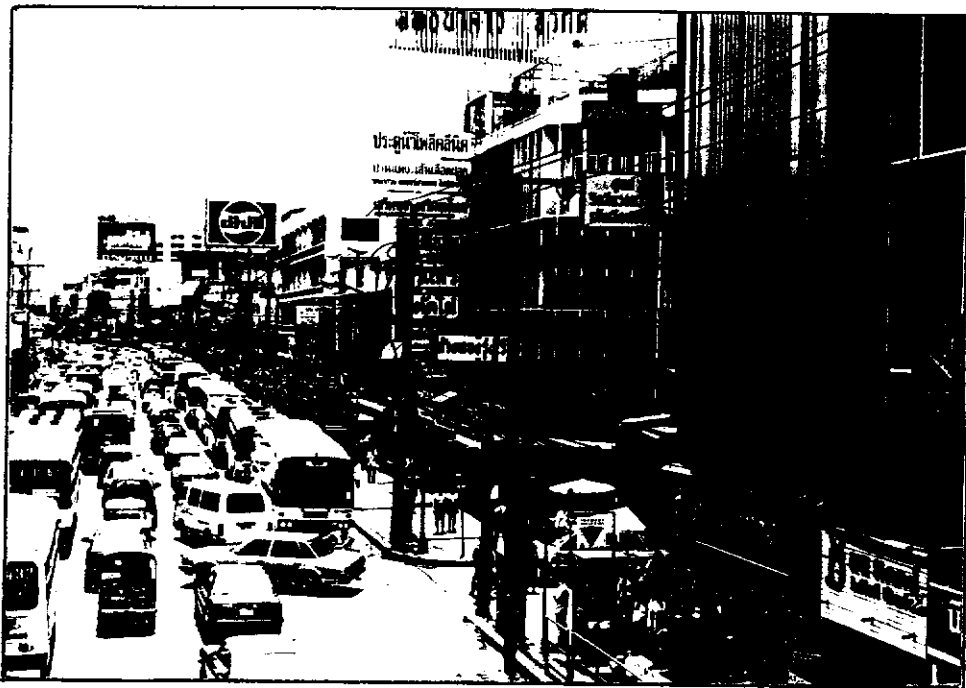
เอกสารแนะนำวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

เล่มที่ 4

วิชาชีพผู้จัดการฝ่ายการค้าปลีกและวิจัย

วิชาชีพจัดการฝ่ายการค้าและวิจัย

ความสำคัญของงาน

การดำเนินการทางด้านการผลิตหรือด้านการค้าของบริษัท/ห้างร้านต่าง ๆ จะประสบผลสำเร็จได้ดียิ่งนั้น บริษัท/ห้างร้านจำเป็นต้องศึกษาว่าตลาดหรือลูกค้ามีความต้องการหรือมีความสนใจเกี่ยวกับสินค้าประเภทใดบ้าง และเมื่อบริษัท/ห้างร้านผลิตหรือจำหน่ายสินค้าไปแล้วก็คงอยากรู้อยากทราบว่าสินค้าที่ผลิตหรือจำหน่ายไปแล้วนั้นลูกค้าหรือตลาดมีความคิดเห็นหรือมีความพึงพอใจมากน้อยแค่ไหน การที่บริษัท/ห้างร้านจะทราบถึงตลาดหรือลูกค้ามีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับสินค้าที่ผลิตหรือจำหน่าย เช่นนี้ จำเป็นอย่างยิ่งว่าทางบริษัท/ห้างร้านจะต้องทำการศึกษาค้นคว้าหรือทำการวิจัย ฉะนั้นบริษัทจึงต้องมีผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัย เพื่อศึกษาตลาดหรือลูกค้าให้กับทางบริษัท

ลักษณะของงาน

ผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัยนั้นมีลักษณะของงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับการศึกษาหาข้อมูลและการวิจัยเกี่ยวกับตลาดและลูกค้าว่าตลาดหรือลูกค้ามีความต้องการสินค้าประเภทอะไร แบบไหน หรือศึกษาความสนใจของตลาดหรือลูกค้าว่ามีความสนใจ หรือมีความต้องการใช้สินค้าประเภทใด เพื่อบริษัท/ห้างร้านจะได้ผลิตสินค้าหรือจำหน่ายสินค้าออกสู่ตลาดได้ตรงตามความต้องการของตลาดหรือลูกค้า

สภาพของงาน

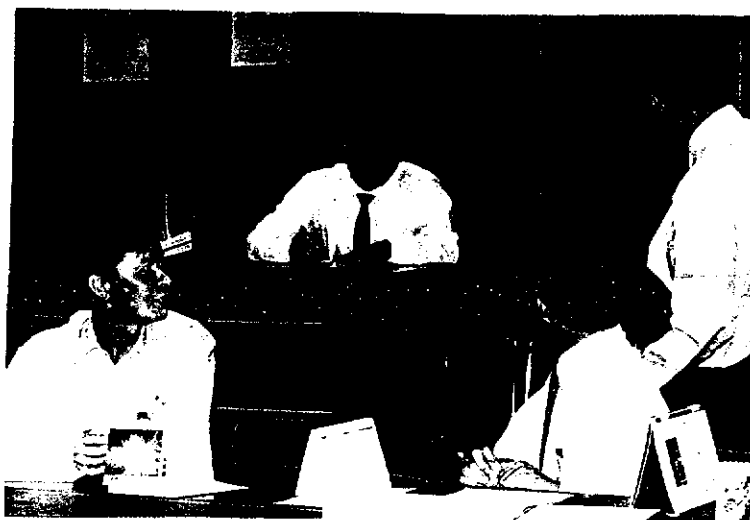
ขอบเขตของงานผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. เป็นผู้ที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของบริษัท/ห้างร้าน รวมถึงสถิติต่าง ๆ ด้วยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อบริษัท/ห้างร้าน เมื่อทางบริษัท/ห้างร้านมีความต้องการอยากได้ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดหรือลูกค้าและอื่น ๆ ผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัยจะต้องสนองตอบต่อความต้องการของบริษัท/ห้างร้านได้

ผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัยเก็บข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

2. เป็นผู้วิจัยของบริษัท/ห้างร้าน เช่น หากบริษัท/ห้างร้านจะผลิตสินค้าออกสู่ตลาดสัก 1 ชนิดว่าสินค้าที่จะผลิตออกมาชิ้นนี้ จะมีทางประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัย จะต้องทำการศึกษาและทำการวิจัยว่าตลาดและลูกค้ามีความต้องการและสนใจสินค้าที่ทางบริษัทจะผลิตออกมามากน้อยแค่ไหน เมื่อทำการศึกษาและวิจัยแล้วก็ต้องรายงานให้ทางบริษัท/ห้างร้านทราบว่าผลการวิจัยตลาดหรือลูกค้ามีความต้องการสินค้าที่ทางบริษัท/ห้างร้านจะผลิตออกมามากน้อยเพียงใด

ผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัย สอบถามลูกค้าของบริษัท, ห้างร้าน เพื่อนำผลมาวิจัย

คุณสมบัติประจำตัวของผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัย

วิชาชีพผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัย เป็นวิชาชีพที่ต้องมีความมานะ พากเพียรเป็นพิเศษ และต้องมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผล ได้ผล เสียในเชิงธุรกิจและจะต้องมีคุณสมบัติประจำตัว ดังต่อไปนี้

การชดเชย สวัสดิการ ความก้าวหน้าและประโยชน์ที่จะได้รับ

ในการปฏิบัติงานของผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัยนี้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานให้กับบริษัท/ห้างร้าน หรือเอกชนอื่น ๆ ฉะนั้นอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทนจะได้รับตามที่บริษัท/ห้างร้านแต่ละแห่งจะมอบให้ ส่วนมากอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทนจะสูงกว่าทางราชการ (วุฒิเท่ากัน) เช่น ในระดับปริญญาตรีเงินเดือนขั้นแรก 5,000 บาท หรือ 6,000 บาท หรือ 8,000 บาท โดยแต่ละบริษัท/ห้างร้านจะให้เงินเดือนในขั้นแรกไม่เท่ากันแต่จะใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ในการให้เงินเดือนขั้นแรกนั้นทางบริษัท/ห้างร้านจะคิดถึงประสบการณ์หรือความสามารถพิเศษประกอบด้วย นอกจากเงินเดือนที่รับรายเดือนแล้ว บางบริษัท/ห้างร้านบางแห่งยังมีโบนัสมอบให้นอกเหนือจากเงินเดือนอีกด้วย

สำหรับสวัสดิการนั้นก็จะคล้ายกับสวัสดิการของทางราชการ คือ สวัสดิการเกี่ยวกับการเบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น และเมื่อออกจากบริษัท/ห้างร้านตามวาระก็จะได้รับเงินสะสมเป็นหลักประกันความมั่นคงอีกอย่างหนึ่ง สำหรับความก้าวหน้าของผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัยความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

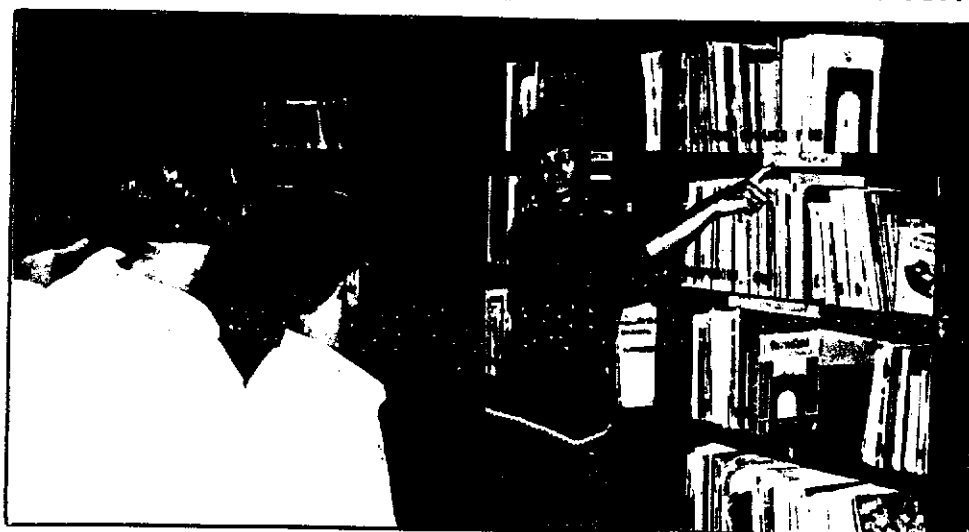
ปัญหาที่อาจประสบ

วิชาชีพผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัย จะต้องสละเวลาออกนอกเหนือจากเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย และอาจจะต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่นอกสำนักงาน เพื่อการค้าและวิจัย

เอกสารแนะนำวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

เล่มที่ 5

**สรุปการศึกษาในวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์**

สรุปการศึกษาในวิชาชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาและ/หรือสารนิเทศศาสตร์

การศึกษาชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาและ/หรือสารนิเทศศาสตร์

ผู้ที่สนใจจะศึกษาชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาและ/หรือสารนิเทศศาสตร์นั้น ควรสำรวจตนเองเสียก่อนว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมกับตนเองมากน้อยเพียงไร กล่าวคือ ควรจะเป็นคนที่มีใจรักและสนใจอ่านหนังสือและเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการจัดหาหนังสือ และการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ควรเป็นผู้ที่รู้จักคุณค่าของหนังสือ มีอุปนิสัยสุ่มเยือกเย็น อดทน แต่ควรเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนทั่วไป สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รู้จักเทคนิคในการให้บริการแก่ผู้อื่น ทั้งต้องมีความจำเริญ และเป็นคนที่ชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้ที่จะศึกษาชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาและ/หรือสารนิเทศศาสตร์

ในด้านพื้นฐานความรู้ผู้ที่จะศึกษาชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาและ/หรือสารนิเทศศาสตร์นั้น ต้องมีวุฒิอย่างต่ำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า และมีความถนัดในวิชาต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษาและความรู้ทั่วไป

สถาบันที่เปิดสอนชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาและ/หรือสารนิเทศศาสตร์

ชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาและ/หรือสารนิเทศศาสตร์เปิดสอนเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี มีหลายสถาบันด้วยกันดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะอักษรศาสตร์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
4. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ

5. มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะมนุษยศาสตร์ เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คณะมนุษยศาสตร์ เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
7. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต.รู่สะมีแล อ.เมือง จ.ปัตตานี
8. มหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน จ.ชลบุรี
9. วิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่เปิดสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

เนื้อหาวิชาที่ศึกษา

ผู้ที่เลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์นั้น นอกจากจะต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามที่สถาบันแต่ละแห่งกำหนดไว้แล้วจะต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ของสาขาวิชาที่นี้โดยเฉพาะ ซึ่งพอสรุปได้แก่วิชาต่อไปนี้

ความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ประวัติห้องสมุด การเลือกซื้อหนังสือและอุปกรณ์การอ่าน การจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือและวัสดุในห้องสมุด บรรณานุกรมและเชิงอรรถ วิชาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การบริหารสำนักงาน การจัดและบริหารห้องสมุดโรงเรียน วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น เป็นต้น

สำหรับผู้เลือกเรียนวิชาสารนิเทศศาสตร์นั้น (ต่างกับสาขาวิชาสารนิเทศศาสตร์) จะต้องเรียนวิชาตามเนื้อหาของหลักสูตรดังนี้

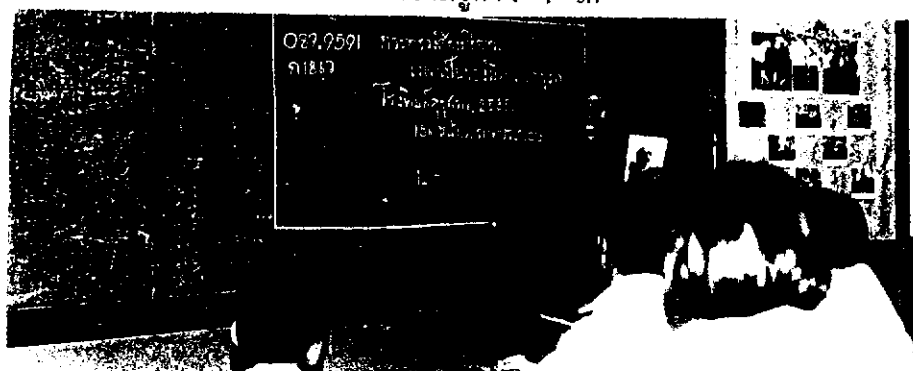
ความรู้เบื้องต้นทางสารนิเทศศาสตร์ การประยุกต์ไมโครคอมพิวเตอร์ ปฏิบัติการชุดคำสั่งสำเร็จรูป การพัฒนาคำสั่งในงานสารนิเทศ การจัดระบบสารนิเทศ ระบบดำเนินงานสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ หลักการสืบค้นออนไลน์ ระบบฐานข้อมูล บริการสื่อสารและโทรคมนาคม การเสนอและเผยแพร่สารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาประดิษฐ์ หลักมูลมิติเดียว การสื่อสารข้อมูลและเครือข่าย หลักการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย เป็นต้น

สำหรับผู้ที่จะจบการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้ว สามารถประกอบวิชาชีพครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์, บรรณารักษ์ห้องสมุด, ผู้จัดการฝ่ายการศึกษาค้นคว้าและวิจัย ซึ่งมีลักษณะของงานและสภาพของงานดังต่อไปนี้

วิชาชีพครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

งานในหน้าที่ของครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์นั้น จะเกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนให้นักเรียน นิสิตนักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานห้องสมุดหรือแหล่งรวบรวมความรู้ต่าง ๆ โดยงานสอนของครู-อาจารย์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. อบรมสั่งสอนนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยครู (สถาบันราชภัฏ) ในชั้นปีที่ 1 ได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
2. อบรมสั่งสอนนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยครู (สถาบันราชภัฏ) ที่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนไปประกอบอาชีพบรรณารักษ์ในห้องสมุดหรือหน่วยงานที่เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ต่าง ๆ ได้

ครู-อาจารย์บรรณารักษ์สอนเรื่องบัตรรายการ

วิชาชีพบรรณารักษ์

ลักษณะงานและสภาพของงานในวิชาชีพบรรณารักษ์นั้นจะเกี่ยวข้องกับหนังสือ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การจัดหา การจัดหมวดหมู่ การให้บริการ การเก็บรักษา เป็นต้น และจะเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการห้องสมุด คือ การให้บริการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกและรวดเร็วในการใช้ห้องสมุดยิ่งขึ้น งานของบรรณารักษ์นั้นแบ่งได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. งานฝ่ายเทคนิค เช่น งานการจัดหาและคัดเลือกหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งวัสดุทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ด้วย
2. งานฝ่ายบริการ เช่น บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า บริการจ่าย-รับหนังสือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ
3. งานฝ่ายบริหาร ได้แก่ การบริหารงบประมาณของห้องสมุด การจัดการทั่วไปในห้องสมุด

บรรณารักษ์บริการยืม-คืนหนังสือ

วิชาชีพผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัย

ลักษณะของงานผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัยนั้นจะเกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาข้อมูล และหาข้อมูลต่าง ๆ ของบริษัท ตลอดจนทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตลาดและลูกค้าให้กับทางบริษัท เพื่อบริษัท/ห้างร้านจะได้ผลิตสินค้าหรือจำหน่ายสินค้าออกสู่ตลาดได้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัยนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความมานะพากเพียรเป็นพิเศษ และต้องมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผลได้ผลเสียในเชิงธุรกิจของบริษัท/ห้างร้าน และคุณสมบัติพิเศษของผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัยนั้นคือ จะต้องมีความรู้ทางการประมวลผลด้วยเครื่องอัตโนมัติ (คอมพิวเตอร์) และมีความรู้ทางภาษาอังกฤษดีด้วย

ผู้จัดการฝ่ายการค้าและวิจัยกับการเก็บข้อมูลของบริษัท, ห้างร้าน

ผู้ที่จบการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารสนเทศศาสตร์นอกจากจะประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ยังสามารถไปประกอบวิชาชีพอื่น ๆ ได้อีก เช่น เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ นักวางแผนเพื่อการประมวลผล (โปรแกรมเมอร์), ผู้จัดการฝ่ายสำนักงาน, นักวิเคราะห์ระบบงาน พนักงานเครื่องประมวลผลอัตโนมัติ และเลขานุการ เป็นต้น

แบบทดสอบชุดที่ 1

โลกของอาชีพและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

คำชี้แจง

จงตอบคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมายกากบาท $\times$ ในข้อ ก. จ. หรือ ค. ที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ลักษณะของบุคคลที่จะศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ควรมีลักษณะอย่างไร
 - ก. มีความสนใจเรื่องของหนังสือ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารที่เป็นระบบ
 - จ. มีความสนใจเรื่องวิธีการเขียนข่าว, จัดรายการวิทยุหรือโทรทัศน์
 - ค. มีความสนใจเรื่องธุรกิจการค้า, เศรษฐกิจ, การเมือง
2. ปัจจุบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ในประเทศไทยนั้นมีการเรียน-การสอนถึงระดับใด
 - ก. ปริญญาตรี
 - จ. ปริญญาโท
 - ค. ปริญญาเอก
3. วิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาที่เรียนเกี่ยวกับเรื่องใด
 - ก. หนังสือกับห้องสมุด
 - จ. ธุรกิจ/การค้า/การธนาคาร
 - ค. กฎหมาย/การเมือง/การปกครอง
4. วิชาสารนิเทศศาสตร์เป็นวิชาที่เรียนเกี่ยวกับเรื่องใด
 - ก. การจัดเก็บ รักษา ค้นหาข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ
 - จ. เหมือนวิชาบรรณารักษศาสตร์
 - ค. คอมพิวเตอร์ศาสตร์
5. หากท่านต้องการประกอบวิชาชีพผู้จัดการฝ่ายการศึกษาค้นคว้าและวิจัย ท่านจะต้องเลือกศึกษาสาขาวิชาใด
 - ก. บรรณารักษศาสตร์
 - จ. สารนิเทศศาสตร์
 - ค. เลือกวิชาอะไรก็ได้จากข้อ ก. หรือ จ.
6. การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในวิชาสารนิเทศศาสตร์นั้น มีลักษณะการนำมาใช้อย่างไร
 - ก. เพื่อการจัดเก็บ รักษา และค้นหาข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ
 - จ. เพื่อการออกแบบอาคารห้องสมุด
 - ค. เพื่อรักษาความปลอดภัยของหนังสือและอุปกรณ์ในห้องสมุด

แบบทดสอบชุดที่ 2

วิชาชีพครู-อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

คำชี้แจง

จงตอบคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมายกากบาท $\times$ ในข้อ ก. ข. หรือ ค. ที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การสอนนักเรียนให้สามารถใช้ห้องสมุดเป็น เป็นหน้าที่ของครู-อาจารย์ในสาขาวิชาใด
 - ก. ครู-อาจารย์ภาษาไทย
 - ข. ครู-อาจารย์ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์
 - ค. ครู-อาจารย์ท่านใดก็ได้
2. หากนักเรียนค้นหาหนังสือในห้องสมุดไม่พบ หรือมีปัญหาในการใช้ห้องสมุดควรปรึกษาใครเป็นคนแรก
 - ก. ครู-อาจารย์แนะแนว
 - ข. ผู้อำนวยการโรงเรียน
 - ค. ครู-อาจารย์ห้องสมุดหรือครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์
3. ครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ควรมีความรู้ในเรื่องใดเป็นอย่างดี
 - ก. มีความรู้ในเรื่องห้องสมุดและการจัดเก็บ รักษา และค้นหาข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ
 - ข. มีความรู้ในเรื่องการเขียนข่าว/การจัดรายการวิทยุหรือโทรทัศน์
 - ค. มีความรู้ในเรื่องวิธีการพิมพ์หนังสือวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์ทุกชนิด
4. ข้อใดที่กล่าวถึงการสอนของครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ได้ถูกต้อง
 - ก. ครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาจะสอนให้นักเรียนสามารถดำเนินงานห้องสมุดเป็น
 - ข. ครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่สอนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยจะสอนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินงานห้องสมุดเป็น
 - ค. ครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่สอนนิสิตนักศึกษาวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์จะสอนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินงานห้องสมุดเป็น
5. ครู-อาจารย์บรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา นอกเหนือจากงานการสอนแล้วยังจะต้องปฏิบัติหน้าที่อะไรอีกด้วย
 - ก. ปฏิบัติหน้าที่ครูห้องสมุดหรือบรรณารักษ์
 - ข. ปฏิบัติหน้าที่ครู-อาจารย์ฝ่ายปกครอง
 - ค. ปฏิบัติหน้าที่ครู-อาจารย์ฝ่ายแนะแนว

แบบทดสอบชุดที่ 3
วิชาชีพบรรณารักษ์

คำชี้แจง

จงตอบคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมายกากบาท $\times$ ในข้อ ก. ข. หรือ ค. ที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ลักษณะงานในหน้าที่ของบรรณารักษ์คือข้อใด
 - ก. สอนนักเรียน นิสิตนักศึกษาให้ใช้ห้องสมุดเป็น
 - ข. ดำเนินงานห้องสมุดและให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุด
 - ค. สอนนักเรียน นิสิตนักศึกษาให้ดำเนินงานห้องสมุดเป็น
2. หากนักเรียนค้นหาหนังสือในห้องสมุดไม่พบ หรือมีปัญหาในการค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ในห้องสมุดควรปรึกษาบรรณารักษ์ฝ่ายใด
 - ก. บรรณารักษ์ฝ่ายเทคนิค
 - ข. บรรณารักษ์ฝ่ายบริการ
 - ค. บรรณารักษ์ฝ่ายบริหาร
3. การทำบัตรรายการของหนังสือ การจัดหมวดหมู่ของหนังสือ เป็นงานในหน้าที่ของบรรณารักษ์ฝ่ายใด
 - ก. บรรณารักษ์ฝ่ายเทคนิค
 - ข. บรรณารักษ์ฝ่ายบริการ
 - ค. บรรณารักษ์ฝ่ายบริหาร
4. บุคคลต่อไปนี้ ใครที่น่าจะปฏิบัติงานในวิชาชีพบรรณารักษ์ได้ดี
 - ก. สมศรีชอบอ่านหนังสือที่ให้ความรู้เรื่องการทำขนมต่าง ๆ
 - ข. สมศักดิ์รักหนังสือและชอบช่วยเหลือเพื่อนค้นหาหนังสือในห้องสมุดบ่อย ๆ
 - ค. กุหลาบอ่านข่าวการเมืองจากหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน
5. ข้อใดไม่ใช่คุณสมบัติของบรรณารักษ์ห้องสมุด
 - ก. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
 - ข. แต่งกายทันสมัยเพื่อดึงดูดผู้ใช้ห้องสมุด
 - ค. มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความจำแม่นยำ

แบบทดสอบชุดที่ 5

คำชี้แจง

จงตอบคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมายกากบาท $\times$ ในข้อ ก. ข. หรือ ค. ที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. บุคคลต่อไปนี้ใครที่น่าจะศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์มากที่สุด
 - ก. ค.ช. อานันท์ชอบอ่านหนังสือและเขียนบทความลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และวารสาร
 - ข. ค.ช. ชชาติชายสนใจอ่านหนังสือทุกประเภทและชอบจัดเก็บหนังสือให้เป็นหมวดหมู่
 - ค. ค.ช. จำลองสนใจทำหนังสือพิมพ์ของโรงเรียนให้เพื่อน ๆ ได้อ่าน

2. ข้อใดคือลักษณะการสอนของครู-อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
 - ก. สอนนักเรียนให้สามารถดำเนินงานห้องสมุดเป็น
 - ข. สอนนักเรียนให้สามารถประกอบวิชาชีพโปรแกรมเมอร์ได้ หรือคิดคำนวณค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็น
 - ค. สอนนักเรียนให้สามารถเขียนข่าวลงในหนังสือพิมพ์ และจัดรายการวิทยุ โทรทัศน์เป็น

3. นายสมพงษ์ วัฒนศิริเป็นตัวแทนจำหน่ายหนังสือของสำนักพิมพ์พรพิทยา ต้องการจำหน่ายหนังสือให้กับหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นายสมพงษ์ วัฒนศิริจะต้องไปติดต่อขอจำหน่ายหนังสือกับบรรณารักษ์ฝ่ายใด
 - ก. ฝ่ายเทคนิค
 - ข. ฝ่ายบริการ
 - ค. ฝ่ายบริหาร

4. หากท่านเป็นเจ้าของบริษัทผลิตน้ำอัดลมยี่ห้อหนึ่ง ต้องการรับสมัครผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายการค้นคว้าและวิจัยประจำบริษัทของท่าน ท่านจะเลือกบุคคลต่อไปนี้เข้าทำงาน
 - ก. นางสาวอุษา สดสวย มีความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยและมีความถนัดในการใช้คอมพิวเตอร์จัดเก็บ รักษา และค้นหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ
 - ข. นางสาวอรอนงค์ อ่อนปัญญา มีความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยและมีความถนัดในการใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมจำนวน, คุณภาพสินค้า
 - ค. นางสาวจินตหรา ชคร้อย มีความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยและมีความถนัดในการใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ราคาสินค้าอย่างรวดเร็ว

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ข้อมูล

๖. การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ตาราง 16 คะแนนดิบจำแนกเป็นรายบุคคลของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

คนที่	คะแนนดิบ (X)	X^2
1	27	729
2	26	676
3	26	676
4	25	625
5	24	576
6	24	576
7	24	576
8	22	484
9	20	400
10	19	361
11	18	324
12	18	324
13	17	289
14	17	289
15	15	225
16	15	225
17	13	169
18	6	36
19	4	16
20	3	9

$$X = 363$$

$$\begin{aligned}
 \Sigma X^2 &= 7585 \\
 (\Sigma X)^2 &= 131769 \\
 \bar{X} &= 18.15 \\
 S_t^2 &= 52.45 \\
 n &= 45
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ให้สูตร } r_{tt} &= \left(\frac{n}{n-1} \right) \left[1 - \frac{\bar{X} (n - \bar{X})}{N S_t^2} \right] \\
 &= \frac{45}{45-1} \left[1 - \frac{18.15 (45 - 18.15)}{45 \cdot 52.45} \right] \\
 &= \frac{45}{44} \left[1 - \frac{18.15 (26.85)}{2360.25} \right] \\
 &= \frac{45}{44} \left[1 - \frac{487.3275}{2360.25} \right] \\
 &= \frac{45}{44} \left[1 - 0.2065 \right] \\
 &= \frac{45}{44} \cdot 0.7935 \\
 &= 1.023 \cdot 0.7935 \\
 &= 0.81
 \end{aligned}$$

ตาราง 17 เปรียบเทียบคะแนนรายละเอียดความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มนักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม				กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม			
ลำดับที่	คะแนน		ค่าแตกต่าง	ลำดับที่	คะแนน		ค่าแตกต่าง
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง			ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
1	3	8	5	1	2	19	17
2	4	19	15	2	4	11	7
3	4	12	8	3	4	15	11
4	4	15	11	4	4	26	22
5	4	22	18	5	5	29	24
6	4	14	10	6	5	24	19
7	5	21	16	7	5	16	11
8	5	18	13	8	6	8	2
9	5	27	22	9	6	19	13
10	6	10	4	10	6	14	8
11	6	23	17	11	6	21	15
12	6	28	22	12	6	34	28
13	7	11	4	13	6	22	16
14	7	18	11	14	7	13	6
15	7	13	6	15	7	18	11
16	7	37	30	16	7	12	5
17	8	14	6	17	7	18	11
18	8	16	8	18	7	23	16
19	9	22	13	19	8	22	14
20	10	24	14	20	10	27	17

ตาราง 18 เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ภายหลังจากอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง	
ลำดับที่	คะแนน	ลำดับที่	คะแนน
1	22	1	24
2	18	2	27
3	11	3	16
4	18	4	14
5	12	5	22
6	18	6	37
7	13	7	13
8	23	8	23
9	10	9	28
10	19	10	22
11	8	11	34
12	18	12	21
13	21	13	14
14	24	14	27
15	29	15	16
16	15	16	14
17	12	17	22
18	19	18	26
19	15	19	8
20	11	20	19

ตาราง 19 เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ภายหลังจากอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์ของนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ
สารนิเทศศาสตร์กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์

นักเรียนที่มีประสบการณ์		นักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์	
ลำดับที่	คะแนน	ลำดับที่	คะแนน
1	24	1	16
2	27	2	18
3	22	3	11
4	14	4	13
5	22	5	8
6	37	6	10
7	23	7	22
8	18	8	21
9	18	9	14
10	12	10	28
11	13	11	24
12	34	12	29
13	23	13	21
14	19	14	16
15	27	15	15
16	18	16	15
17	22	17	12
18	26	18	14
19	19	19	8
20	11	20	19

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสุวิทย์ นามสกุล วงษ์บุญมาก
 เกิดวันที่ 31 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2506
 สถานที่เกิด ตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 33/2 หมู่ 1 ตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก
 จังหวัดพิจิตร 66120
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนคลองลานวิทยา อำเภอคลองลาน
 จังหวัดกำแพงเพชร 62180

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม
พ.ศ. 2526	ป.ศ.สูง (บรรณารักษศาสตร์) จากวิทยาลัยครูนครสวรรค์
พ.ศ. 2530	ค.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จากวิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี
พ.ศ. 2535	กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลการอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ต่อการเสริมสร้าง
ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ
ของ
สุวิทย์ วงษ์บุญมาก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
มกราคม 2536

การทดลองครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์อื่น เนื่องมาจากการได้อ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคมกับโรงเรียน กำแพงเพชรพิทยาคม ประจำปีการศึกษา 2535 โดยคัดเลือกนักเรียนที่มีความสนใจในการประกอบ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ต่ำ โรงเรียนละ 20 คน ซึ่งประกอบด้วย นักเรียนชาย 10 คน นักเรียนหญิง 10 คน ในจำนวนนี้ประกอบไปด้วยนักเรียนที่มีประสบการณ์ ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ 10 คน และนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ 10 คน การทดลองครั้งนี้ใช้แบบสำรวจ ความสนใจในการประกอบอาชีพ และชุดสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์เป็นเครื่องมือ ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ จากนั้นจึงเปรียบเทียบ ผลการทดลองโดยนำข้อมูลที่ได้อ่านทดสอบความแตกต่างโดยใช้ สถิติ $t - test$

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนการทดลองของนักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม และนักเรียนโรงเรียน

กำแพงเพชรพิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาแยกเป็นราย โรงเรียนพบว่าทั้งสองโรงเรียนมีระดับความสนใจอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำเช่นกัน

2. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และแยกตามโรงเรียน เพศ ประสบการณ์ทาง วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่หลังการอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แล้ว นักเรียน มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ เพิ่มขึ้น

3. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพหลังการอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ระหว่างนักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กับนักเรียนโรงเรียน กำแพงเพชรพิทยาคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่หลังการทดลองนักเรียน ทั้งสองโรงเรียนมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน

4. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพหลังการอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ ระหว่างนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์มากกว่านักเรียนชาย

5. ความสนใจในการประกอบวิชาชีพหลังการอ่านสารนิเทศวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารนิเทศศาสตร์ระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ กับนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทาง วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารนิเทศศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีประสบการณ์มีความสนใจในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์มากกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ/หรือ สารนิเทศศาสตร์

MATHAYOM SUKSA VI STUDENTS' CAREER INTEREST IN LIBRARY
AND/OR INFORMATION SCIENCE AFTER READING
THE OCCUPATIONAL INFORMATION

AN ABSTRACT

BY

SUWIT WONGBOONMAK

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Library Science
at Srinakharinwirot University

January 1993

The purpose of this experimental research was to study Mathayom Suksa VI students' career interest in library and/or information science after reading occupational information.

The sample consisted of 40 M.S VI students in the academic year 1992. The students were selected in equal portions from Yannawet Witthayakhom and from Kamphaengphet Phithayakhom, each group containing 10 males and 10 females. The students from each school were selected by means of having low interest in library and/or information science's career. Each group also included 10 students who have the professional experience in this science and 10 students who haven't.

The questionnaires were used as the research instruments. After 5 weeks, the data obtained were analyzed by t-test.

The findings can be concluded as follows :

1. In general, before the experiment the students' career interests from both schools were at the slight medium level. The same result was also found in particular in each school.

2. According to the difference in schools, sex and the professional experience, the students' interest in library and/or information career before and after reading the occupational information was different at a statistically significant level of .01 After reading the information, the students' career interest was increased.

3. The interest of students from both schools after reading the information was statistically insignificant.

4. The interests of male and female students after reading the information was different at a statistically significant level of .05 The findings found that the females had more interest than the males.

5. The interest level of the students who have the professional experience and those who haven't after reading the information were statistically significant at a difference of .05 level. The experienced students were interested than the other students.